

HØGSKOLEN STORD/HAUGESUND

Regnskapsanalyse av Espira Veldetun barnehage AS

(veldetun.espira.no)

Bacheloroppgave utført ved
Høgskolen Stord/Haugesund – Økonomisk-administrativ utdanning

Av: Trine Askeland, Eli Hestvik, Kari Haugland

Dette arbeidet er gjennomført som ledd i bachelorprogrammet i økonomi og administrasjon ved Høgskolen Stord/Haugesund og er godkjent som sådan. Godkjennelsen innebærer ikke at HSH inntår for metodene som er anvendt, resultatene som er fremkommet og konklusjoner og vurderinger i arbeidet.

Regnskapsanalyse av Espira Veldetun barnehage AS

Trine Askeland

Eli Hestvik

Kari Haugland

Veileder: Knut Steffen Kvala

Gradering: *Offentlig.*

Sammendrag

I denne oppgaven har vi utført en regnskapsanalyse av Espira Veldetun barnehage AS. Vi har sett på den økonomiske utviklingen barnehagen har hatt fra år 2005 til 2008.

Vi har benyttet oss av 4 trinnsmodellen til Palepu, Healy og Bernard. Her har vi analysert bransjen og strategien, regnskapets kvalitet, regnskapstallene og sett på fremtidsutsiktene. Deretter sammenlignet vi resultatene mot andre barnehager i Rogaland.

Vi har benyttet oss av både kvantitativ og kvalitativ metode. Kvantitativ metode i form av analyse av regnskapets kvalitet, regnskapstall og nøkkeltall. Kvalitativ metode gjennom intervju med økonomisjefen i Espira Gruppen AS.

Etter analysene vi har utført har vi komt frem til at Espira Veldetun barnehage AS, driver lønnsomt og har hatt en god økonomisk utvikling. Dette er et resultat av at de driver kostnadseffektivt og at de har mange fordeler av å være en del av et større konsern.

Forord

Denne oppgaven er del av bachelorstudiet i økonomi og administrasjon på HSH, og er skrevet av tre studenter i perioden februar til mai 2010.

Vi vil benytte denne anledning til å takke styreeren i Veldetun barnehage, Marie Nordstrand, som har svart på spørsmål som har dukket opp underveis. En stor takk går også til økonomisjefen for Espira Gruppen AS, André Kidess, som gav oss nyttig informasjon om Espira og barnehagebransjen under intervjuet vi hadde med han. Vi retter også en takk til veileder Knut Steffen Kvala.

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	3
Forord	4
Tabell og figur oversikt	8
1. Innledning	9
1.1 <i>Bakgrunn for valg av oppgave og problemstilling</i>	9
1.2 <i>Litt om Veldetun barnehage</i>	10
2. Beskrive teori	12
2.1 <i>Analyse av bransje og strategier</i>	12
2.1.1 Konkurrenter blant etablerte aktører	13
2.1.2 Trusselen fra nye aktører i markedet	14
2.1.3 Press fra substitutter	15
2.1.4 Kundenes forhandlingsposisjon	15
2.1.5 Leverandørens forhandlingsposisjon	15
2.2 <i>Regnskapets kvalitet</i>	15
2.2.1 Historisk kost	16
2.2.2 Skjønnsmessige vurderinger	16
2.2.3 Bruk av ulike regnskapsprinsipper.....	16
2.2.4 Spesielle forhold	16
2.2.5 Sammensetninger av foretaket	17
2.2.6 Regnskapsmanipulasjon.....	17
2.2.7 Flere regnskaper på bygg, driften og utleie av barnehagen:	18
2.2.8 Overprising av tjenester til morselskapet.....	18
2.2.9 Overføring av konsernbidrag	18
2.3 <i>Analyse av regnskapstallene</i>	18
2.3.1 Forklaring av begrep	18
2.3.2 Utviklingsanalyse.....	19
2.3.3 Nøkkeltall.....	20
2.4 <i>Verdsettelse</i>	21
3. Metode	22
3.1 <i>Valg av metode</i>	22
3.1.1 Utvalget.....	22
3.2 <i>Drøfte gyldigheten/påliteligheten av resultatet</i>	23

3.2.1 Valg av metoder.....	23
3.2.2 Utvalget.....	23
3.2.3 Drøfting av kilder.....	24
3.3 Feil under utførelse.....	25
4. Regnskapsanalyse	26
4.1 Analyse av bransje og strategier.....	26
4.1.1 Konkurrenter blant etablerte aktører.....	26
4.1.2 Trusselen fra nye aktører i markedet	27
4.1.3 Press fra substitutter.....	30
4.1.4 Kundenes forhandlingsposisjon.....	30
4.1.5 Leverandørens forhandlingsposisjon	31
4.2 Analyse av regnskapets kvalitet	32
4.2.1 Historisk kost	32
4.2.2 Skjønnsmessig vurdering	32
4.2.3 Bruk av ulike regnskapsprinsipper.....	32
4.2.4 Spesielle forhold	33
4.2.5 Sammensetning av foretaket	33
4.2.6 Regnskapsmanipulasjon.....	33
4.2.7 Flere regnskaper på bygg, driften og utleie av barnehagen	34
4.2.8 Overprisning av tjenester til morselskapet.....	34
4.2.9 Overføring av konsernbidrag	35
4.3 Utviklingsanalyse.....	35
4.4 Nøkkeltall analyse.....	38
4.4.1 Egenkapitalrentabilitet	39
4.4.3 Likviditetsgrad 1	41
4.4.4 Egenkapitalandel i prosent.....	41
4.4.5 Gjeldsgrad	42
4.5 Verdsettelse.....	43
5 Konklusjon.....	44
Litteraturliste	45
Vedlegg.....	51
Vedlegg 1	51
Vedlegg 2	53
Vedlegg 3	61

<i>Vedlegg 4</i>	65
<i>Vedlegg 5</i>	66

Tabell og figur oversikt

Tabell 1	Antall barn fordelt på alder i 2005 til 2008
Tabell 2	Foreldrebetaling per måned
Tabell 3	Utvikling i resultatregnskapet
Tabell 4	Utvikling i Balansen
Tabell 5	Nøkkeltall for Veldetun barnehage og barnehager i Rogaland
Figur 1	Krefter som påvirker konkurransen i en bransje
Figur 2	Dekomponering av egenkapitalrentabiliteten.

1. Innledning

1.1 Bakgrunn for valg av oppgave og problemstilling

I de siste årene har det vært en ny trend rundt barnehagebransjen. Det er blitt bygget mange nye barnehager for å oppnå full barnehagedekning, og mange av disse er blitt bygget i privat regi. I tillegg til nybyggingen har også de kommunale og foreldredrevne barnehagene begynt å selge barnehagene sine til større private aktører.

Denne nye trenden har gjort at vi har valgt å se på utviklingen og lønnsomheten innenfor den private barnehagebransjen.

Espira Veldetun barnehage AS (Veldetun barnehage) er en privat barnehage og er datterselskapet til konsernet Espira Gruppen AS (Veldetun barnehage). Vi har i denne oppgaven valgt å ha hovedfokus på denne barnehagen. Vi skal analysere den økonomiske utviklingen barnehagen har hatt de fire siste årene. For å få et bredere bilde av bransjen, vil vi også sammenligne Veldetun barnehage sin økonomiske utvikling med andre barnehager i Rogaland.

Den konkrete problemstillingen vi har valgt til vår oppgave er: ”Hvordan er den økonomiske utviklingen i Espira Veldetun barnehage AS?”

Regnskapsanalysen vil være for årene 2005 – 2008, dette på grunn av at resultatene for 2009 ikke har vært tilgjengelig når vi har jobbet med vår oppgave. Vi skal også se på regnskapets kvalitet og rutiner, for å se om det eventuelt er overprising av tjenester til morselskapet. I tillegg skal vi finne ut om barnehager med store overskudd innenfor Espira Gruppen vil måtte dele dette overskuddet med andre barnehager, gjennom å betale konsernbidrag. Ut i fra regnskapet kan vi se at Veldetun barnehage har avgitt konsernbidrag fra 2006 – 2008, og i tillegg har de i 2007 avgitt utbytte til eierne av selskapet.

Hoveddelen i oppgaven vil bli regnskapsanalysen og tolkning av dataene vi har samlet inn.

1.2 Litt om Veldetun barnehage

Veldetun barnehage ligger på Avaldsnes i Karmøy kommune, og ble etablert i august 2003. Barnehagen har fire avdelinger, med barn i alder fra 0-6 år. Visjonen til alle barnehager under Espira gruppen er den samme og er ganske enkel: ”Sol ute, sol inne, sol i hjerte, sol i sinnet, sol bare sol.” (<http://veldetun.espira.no/index.php?mapping=154>). De vil tilby en barnehage der det skal være fokus på at barna skal få en hverdag med et høyt faglig og pedagogisk innhold. De benytter naturen slik at ungene kan utvikles fysisk samtidig som de har det moro og kan føle seg trygge.

De fire avdelingene i Veldetun barnehage er Gruvå med i dag 23 barn, Kongsgården med 23 barn, Smiå med 24 barn og Vikingsskipet med 23 barn (Veldetun barnehage).

Av styreren i Veldetun barnehage¹ har vi mottatt tallene i tabell 1 nedenfor. I løpet av de årene vi har sett på barnehagene har aldersfordelingen vært som følger:

Alder	2005	2006	2007	2008
0 – 2 år	30 barn	49 barn	41 barn	31 barn
3 år	23 barn	19 barn	23 barn	27 barn
4 – 6 år	53 barn	49 barn	46 barn	34 barn
Sum	106 barn	117 barn	110 barn	92 barn

Tabell 1 Antall barn fordelt på alder i 2005 til 2008.

Av barna som går i barnehagen har de tre barn med spesielle behov, informerer styrer¹ i Veldetun barnehage. Disse barna er under utredning og oppfølging av både PPS og BUP, her er det en egen miljøarbeider som kun har ansvar for disse tre barna. Det er få barn som slutter i barnehagen, i snitt dreier dette seg om rundt to barn per år. Dette er som følge av flytting eller på grunn av at de har ønske om at barnet skal gå i samme barnehage som sine fremtidige medelever ved skolen de skal starte på.

En kan fra regnskapet se at de største kostnadene ligger i lønn til de ansatte. Det var i 2005 og 2006 14,7 årsverk, i 2007, 18,5 årsverk og i 2008 var det 18,8 årsverk i Veldetun barnehage. Lønnskostnadene utgjorde i prosent av driftsinntektene i år 2005, 61 %, i 2006, 64 %, i 2007, 66 %, og i 2008, 56 %, en nedgang på 10 %.

¹ Maria Nordstrand, styrer i Espira Veldetun AS. E-post 15.04.10.

Årsresultatet til Veldetun barnehage har i 2005 vært kr 547 542, i 2006 var det kr 800 247, i 2007 kr 597 135 og i 2008 kr 597 135. Inntektene som består av hovedsakelig foreldrebetaling, kommune- og statsstøtte ligger mellom kr 8 770 439 i 2004 til kr 12 872 145 i 2008. Her har det vært en økning hvert år.

Prisen for en barnehageplass varierer etter hvor mye barnet befinner seg i barnehagen. Her er en liten oversikt:

(Veldetun barnehage)

Plass:	40 %	50 %	60 %	70 %	80 %	100 %
Pris:	Kr 932	Kr 1165	Kr 1398	Kr 1631	Kr 1864	Kr 2330
Kost:	Kr 80	Kr 100	Kr 120	Kr 140	Kr 160	Kr 200

Tabell 2 Foreldrebetaling per måned

Prisene er i samsvar med barnehageloven, og statens regulativ. 100 % barnehageplass er satt til den lovbestemte maksimalpris.

2. Beskrive teori

Tellefsen og Langli har beskrevet en fire trinns analysemodell, som er utviklet av Palepu, Healy og Bernard, 2000. Vi har valgt å benytte oss av denne modellen i oppgaven. Dette er fordi vi finner denne mest hensiktsmessig i forhold til vår problemstilling. Den beskriver stegene i regnskapsanalyse på en god og forklarlig måte. Modellen til Palepu, Healy og Bernard går ikke i dybden i trinn 1, derfor har vi valgt å benytte modellen som Michael Porter har utviklet beskrevet i boken Strategi skrevet av Roos, G., Krogh, G.V. & Roos, J. (2005).

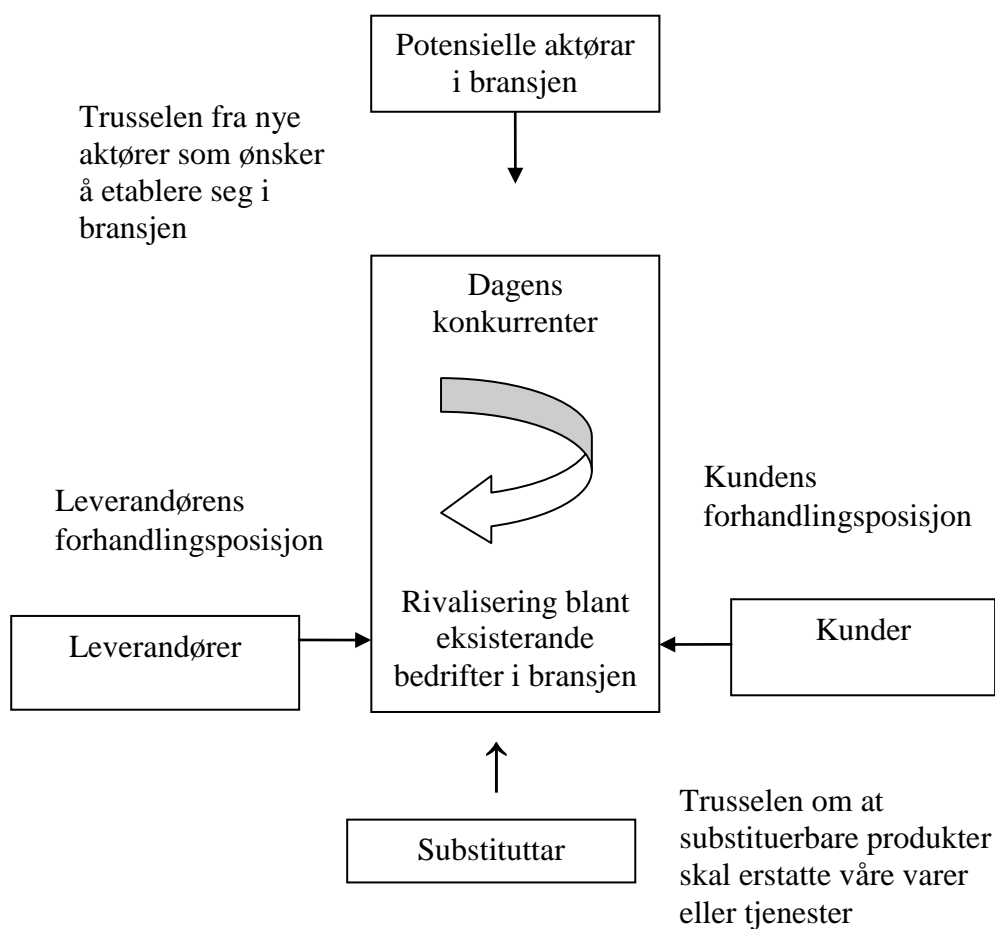
Her er de 4 trinnene:

1. Analyse av bransjer og strategier
2. Analyse av regnskapets kvalitet
3. Analyse av regnskapstallene
4. Verdsettelse

Vi velger å se på trinn fire i denne modellen som hvordan Veldetun barnehage er rustet til å møte fremtiden, siden verdsettelse ikke er en del av vår oppgave.

2.1 Analyse av bransje og strategier

I denne delen av analysen skal vi nå se på noen faktorer som finnes i de nære omgivelsene til bedriften, og som påvirker virksomheten på en direkte måte (Roos et.al, 2005). De ulike faktorene vil påvirke bedriftens mulighet til å opprettholde og utvikle nye konkurransefortrinn i forhold til de andre bedriftene i samme bransje. I analysen av bransje og strategi, har vi valgt å benytte Michael Porters modell, beskrevet i Roos et.al, 2005. Denne modellen viser at det er fem faktorer som påvirker konkurransevnen til en bedrift. Disse faktorene er konkurrenter blant etablerte aktører, trusselen fra nye aktører i markedet, press fra substitutter, kundenes forhandlingsposisjon og leverandørens forhandlingsposisjon (Ross et.al, 2005 s. 106). Disse faktorene skal vi nå forklare litt nærmere, og sammenhengen mellom faktorene vises i figur 1.

Figur 1 Krefter som påvirker konkurransen i en bransje (Roos, et.al. 2005, s.106).

2.1.1 Konkurrenter blant etablerte aktører

Det er ulike virkemidler en kan ta i bruk for å oppnå en sterk posisjon blant etablerte aktører på markedet. Hvilken strategi en skal bruke for å styrke sin posisjon er avhengig av hvilken bransje en tilhører. Mange bedrifter bruker priskonkurransen, og bedre garantibetingelser for å oppnå en bedre posisjon. Dette er ikke metoder som er brukt i barnehagebransjen da prisene er satt av staten og de må forholde seg til lovverket. Barnehager bruker imidlertid ofte internett for å informere hva de har å tilby, hva de har fokus på og hvordan de driver den daglige driften.

2.1.2 Trusselen fra nye aktører i markedet

Når nye aktører kommer inn på et marked vil de være med å kjempe om markedsandelen som allerede eksisterer. Porter nevner syv sentrale kilder til etableringshindre som vi skal se litt nærmere på, (Roos et.al, 2005, s.107-110).

Den første er stordriftsfordeler som vil si at hvis en øker produksjonsvolumet, vil enhetskostnadene for et produkt eller tjeneste minske (Roos et.al, 2005). Dette kan også gjelde når en bedrift driver med aktiviteter, som for eksempel hvis en barnehager har mange barn, kan enhetskostnadene for hvert barn bli lavere.

Det neste punktet er produktdifferensiering, med dette menes at de som har drevet lenge i bransjen har skaffet seg faste kunder, og at kundene er trofaste til dette produktet eller tjenesten selskapet selger (Roos et.al, 2005). Det vil dermed bli vanskelig for nye selskaper å komme inn på markedet, da de må få kundene til å vurdere å bytte leverandør av den aktuelle varen eller tjenesten.

Det tredje punktet er kapitalbehov. Hvis en skal etablere seg i et marked må en ha tilgang til kapital. Hvor stor kapital en trenger, varierer i de ulike bransjene.

Den neste etableringshindringen er byttekostnader. Med dette menes kostnader som oppstår ved bytte av leverandør. I barnehagebransjen vil dette bety hvor mye det vil koste av tid og ressurser for å bytte barnehage for foreldre.

Femte punkt er adgang til distribusjonskanaler, (Roos et.al, 2005). Dette er verktøy bedriften bruker for å nå frem til sine kunder.

Punkt nummer seks er kostnadsulempet som er uavhengige av størrelsesfaktoren. Her menes det at etablerte bedrifter vil ha kostnadsfordeler som ikke er avhengig av selskapets størrelse. Som for eksempel at godt etablerte bedrifter har kunnskap som gjør at de bruker mindre kostnader på å produsere sine produkter eller utføre sine tjenester (Roos et.al, 2005).

Den siste kilden er myndighetenes politikk. Myndighetene begrenser i noen tilfeller adgang for nye bedrifter innenfor enkelte bransjer å etablere seg (Ross et.al, 2005).

2.1.3 Press fra substitutter

Press fra substitutter er også noe bedriftene må forholde seg til. Med dette menes produkter eller tjenester som ikke er helt like, slik at de ikke er direkte konkurrenter, men at de er laget for å dekke samme behov (Roos et.al, 2005 s. 112).

2.1.4 Kundenes forhandlingsposisjon

Kundenes forhandlingsposisjon forteller noe om i hvor stor grad kunden har makt til å forhandle med leverandøren. Hvis kunden forhandlingsposisjon er sterk, kommer det blant annet av at den enten kjøper store volum, eller at det er mange selgere, og at kunden har full informasjon (Roos et.al, 2005 s. 112). Har kunden oppnådd en sterk forhandlingsposisjon kan den benytte denne til få en bedre pris, bedre service eller bedre kvalitet (Roos et al,2005 s. 112).

2.1.5 Leverandørens forhandlingsposisjon

Leverandøren kan også oppnå høy forhandlingsposisjon på samme måte som kundene. En måte å utnytte dette på er å presse opp prisene, redusere kvaliteten på varene eller tjenestene som blir levert (Roos et.al,2005 s. 113). Dette kan de gjøre når de er i en situasjon der de dominerer bransjen, har liten konkurranse fra andre bedrifter, eller at kundene er avhengig av varen eller tjenesten de leverer (Roos et.al,2005 s. 113).

2.2 Regnskapets kvalitet

Analyse av regnskapets kvalitet er det andre trinnet i modellen vi har valgt å bruke. Dette trinnet er spesielt viktig for oss med tanken på problemstillingen vi har valgt. Vi ønsker som nevnt tidligere i oppgaven å gjennomføre en regnskapsanalyse av regnskapet til Veldetun barnehage. Vi skal se på regnskapsrutinene de har, og kvaliteten på regnskapet deres. Vi vil også prøve å finne ut om det er noen form for overprising av tjenester til morselskapet. Dette vil vi gjøre gjennom å se på kvaliteten til selve regnskapet. ”En regnskapsanalyse kan aldri bli bedre enn kvaliteten på det regnskapsmaterialet analysen bygger på.” (Trond Kristoffersen 2005, s 404). Det er mange forhold som kan påvirke regnskapets kvalitet. Videre i dette kapitlet skal vi kommentere noen av dem som er mest relevante for barnehage bransjen.

2.2.1 Historisk kost

Det tradisjonelle finansregnskapet bygger på historisk kost prinsippet. Der blir verdien på eiendelene og gjeld, satt til opprinnelig kostpris. Inflasjon og verdiøkning/nedgang blir ikke tatt med i denne beregningen. Dette fører til at regnskapet kan bli misvisende ved sammenligning over flere år.

2.2.2 Skjønnsmessige vurderinger

Mange eksperter mener regnskapene i for stor grad er preget av skjønnsmessige vurderinger. Det er knyttet stor usikkerhet til driftsmiddeleenes levetid og fremtidige verdier, og dette påvirker regnskapet på den måten at de reelle verdiene ikke kommer fram. Et eksempel er næringseiendommer, det er vanskelig å selge eller leie ut disse byggene siden de ofte er spesialtilpasset den enkelte bedrift. Men i regnskapene blir de verdsatt høyere enn virkelig verdi. Dette er som regel ikke den reelle verdien på bygget. Et annet eksempel er posten til forskning og utvikling, denne posten har en tendens til å blåses opp i krisetider for å oppnå et bedre resultat i regnskapet (Finalisten, kundeavis juni 2009).

2.2.3 Bruk av ulike regnskapsprinsipper

Regnskapsreglene vi har i Norge gir bedriftene en del frihet til å velge ulike regnskapsprinsipper (Kristoffersen, 2005 s 404). Det finnes flere forskjellige regnskapsstandere og ulike regler en kan bruke når en skal føre regnskapet til en bedrift. I Norge har en valgfrihet til å velge mellom NRS som er den norske regnskapsstanderen eller IFRS som er den internasjonale regnskapsstanderen. I Norge ble det den 1.januar 2005 lovpålagt for børsnoterte selskaper og bruke IFRS(Trond Kristoffersen, 2008 s 53).

2.2.4 Spesielle forhold

Det kan oppstå spesielle forhold eller data i regnskapet som ikke er normalt for bedriften, men som påvirker regnskapet positivt eller negativt (Kristoffersen, 2005 s 404). Dette kan ha med prisene på produktene selskapet selger, verdinedgang på aksjer eller kanskje bedriften har foretatt en stor omstilling av virksomheten. Det kan også føre til store tap i regnskapsåret

og kanskje noen år frem i tid. Hvis dette skjer kan det være behov for å korrigere regnskapstillene (Kristoffersen, 2005 s 405).

2.2.5 Sammensetninger av foretaket

Mange bedrifter driver innenfor flere bransjer (Kristoffersen, 2005 s 405). Et eksempel på dette kan være et legesenter som leier ut resten av bygget som leiligheter til private. Det kan i disse tilfeller være vanskelig å sammenligne regnskapsinformasjonen fra de ulike bransjene.

2.2.6 Regnskapsmanipulasjon

Regnskapsmanipulasjon er når ledelsen med hensikt går inn og bruker regelverkets fleksibilitet til å feilinformere brukerne av årsregnskapet til deres fordel (Tellefsen og Langli, 2005 s757). Dette kan skje ved at de overvurderer eller undervurderer selskapet sin økonomiske inntekt/verdi. Når det foreligger regnskapsmanipulasjon får vi ikke et rettmessig bilde av hvordan selskapets drift egentlig er. Regnskapsmanipulasjon kan skje gjennom mange forskjellige metoder. Noen metoder er "lovlige" mens andre metoder er ulovlige.

De lovlige metodene innebærer at en bruker regnskapsreglenes fleksibilitet til å utøve skjønsmessige vurderinger som ikke er rettmessige. Eksempler på dette kan være levetiden på anleggsmidler, eller verdien til varelageret. Den lovlige regnskapsmanipulasjonen utnytter dermed de fleksible reglene vi har i Norsk regnskapslov (NRS).

Den ulovlige formen for regnskapsmanipulasjon er når regnskapsprodusentene går utover de tillatte rammene. Dette kan skje gjennom at viktig informasjon blir utelatt fra notene og årsberetning, eller at informasjonen som står der er feil (Tellefsen og Langli, 2005 s757).

Det er ikke lett å finne ut om forskjellige bedrifter driver med regnskapsmanipulasjon, hadde det vært det hadde det ikke skjedd. Derfor vil det alltid bli brukt metoder og teknikker som gjør det vanskelig å finne ut av, eller som lett kan forsvares på grunn av fleksibiliteten i regelverket (Tellefsen og Langli, 2005 s. 757).

2.2.7 Flere regnskaper på bygg, driften og utleie av barnehagen:

Noen selskaper har flere regnskaper innenfor firmaet/bedriften de driver. Tilfelle hvor dette kan skje, er når bedriften har flere datterselskap. Dette kan være med på å skape forvirring for de som prøver å utføre en regnskapsanalyse eller se på regnskapet deres generelt.

2.2.8 Overprising av tjenester til morselskapet

I regnskapene til datterselskapene kan det foreligge overprisinger av tjenester til morselskapet (konsernet). Eksempler på hvor dette kan forekomme, er utgifter til regnskapsfører, administrasjonskostnader, og leie av bygg/lokale.

2.2.9 Overføring av konsernbidrag

Flere datterselskaper i forskjellige konsern overfører konsernbidrag til morselskapet. Konsernbidrag er overføringer av penger, finansaktiva, fysiske objekter eller immaterielle eiendeler (kpmg.no). Dette skjer gjennom at selskapet innen konsernet som blir beskattet for overskuddet deres, kan overføre dette til et annet selskap innen konsernet som går med underskudd. På denne måten kan konsernets totale skattekostnad reduseres. Overføringene fra datterselskap til morselskap skal ligge innenfor en forsvarlig ramme, det vil si at datterselskapet må ha en egenkapital som er forsvarlig innenfor risikoen i bransjen. (kpmg.no).

2.3 Analyse av regnskapstallene

Analysen av regnskapstallene er det 3. trinnet i "firetrinnsmodellen" til Palepu, Healy og Bernard, 2000 (Tellefsen og Langli, 2005 s.652). Formålet med denne analysen er å se hvordan utviklingen til bedriften har vært og sammenligne denne med bransjen sin utvikling (Tellefsen og Langli, 2005). Dette gjør vi ved å analysere regnskapstallene til bedriften.

2.3.1 Forklaring av begrep

Vi vil her forklarer noen begrep som vil bli brukt videre i oppgaven.

Et normtall er et tall vi sammenligner nøkkeltall med, det kan for eksempel være nøkkeltall fra tidligere perioder eller nøkkeltall fra sammenlignbare bransjer.

Ordinært resultat før skattekostnad (ORFK), er det resultatet bedriften oppnår på den ordinære driften (Kristoffersen, 2005 s 207). Det trekkes skatt av dette resultatet, vi får da ordinært resultat (OR).

Egenkapital (EK) er den del av finansieringen bedriften har fra innskutt kapital fra eierne og overføring av overskuddet fra driften i selskapet (Kristoffersen, 2005 s 13).

Gjeld (G) er kapital som kommer fra andre (Kristoffersen, 2005 s 13). Gjeld deles i langsiktig- og kortsiktig gjeld. Langsiktig gjeld (LG) kan for eksempel være banklån, dette er gjeld som har en nedbetalingstid på over ett år. Kortsiktig gjeld (KG), er gjeld som må nedbetales innen ett år, for eksempel leverandørgjeld, skyldig lønn og lignende.

Omløpsmidler (OM) er eiendeler som inngår i den daglige driften til bedriften (Tellefsen og Langli, 2005 s. 51).

Rentekostnad (RK) er kostnaden bedriften har ved å låne penger (Kristoffersen, 2005 s 128). Driftsinntekt (DI) og driftskostnad (DK) er all inntekt og kostnad som knyttes til den daglige driften av selskapet i løpet av inntektsåret (Kristoffersen, 2005 s 207). Driftsinntekt minus driftskostnad gir oss driftsresultat (DR). Driftsresultatet viser oss hvor mye bedriften har tjent på den daglige driften (Tellefsen og Langli, 2005 s.68).

Avkastningskrav er et normtall som sier noe om selskapets oppfatning om hva avkastningen minimum bør være på egenkapitalen for at det skal være lønnsomt (Tellefsen og Langli, 2005).

2.3.2 Utviklingsanalyse

Utviklingsanalyse er å analysere regnskapstallene til en bedrift og sammenligne de tallene med tall fra tidligere år. På denne måten kan en se om bedriften er lønnsom eller ikke, om for eksempel inntjeningen bedrer seg, og om kostnadene er redusert som følge av eventuelle tiltak (Tellefsen og Langli, 2005).

Denne analysen gir ikke svar på hvordan utviklingen har vært i forhold til andre bedrifter. Vi vil derfor utføre en nøkkeltallanalyse der vi sammenligner de tallene med nøkkeltall fra private barnehager i Rogaland.

2.3.3 Nøkkeltall

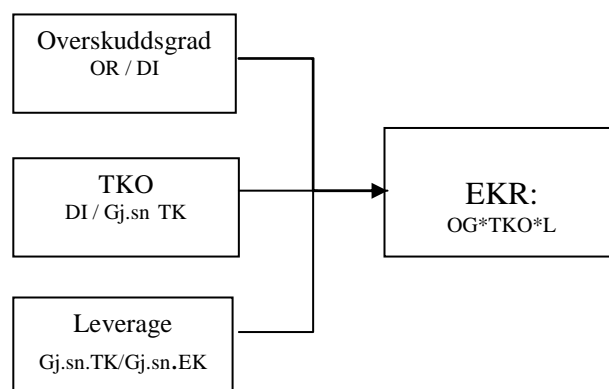
Tellefsen og Langli (2005) deler nøkkeltallene i fire grupper:

- Lønnsomhet (Egenkapitalrentabilitet)
- Likviditet (Likviditetsgrad 1)
- Soliditet (Egenkapitalandel)
- Finansiering (Gjeldsgrad)

Vi skal her forklare nøkkeltallene vi har valgt å analysere, og som er mest relevant for vår problemstilling.

Egenkapitalrentabilitet (EKR) viser avkastningen på det som eierne har investert i bedriften (Tellefsen og Langli, 2005). Denne avkastningen bør være høyere enn avkastningen en hadde fått på å investere pengene en annen plass og med lavere risiko, for eksempel med å sette pengene i en bank.

En kan dekomponere EKR for å se hvor årsakene til endringene ligger. For å illustrere dette har vi laget en figur.

Figur 2 Dekomponering av egenkapitalrentabiliteten.

Overskuddsgraden (OG) viser hvor mye bedriften sitter igjen med per omsatt krone etter at kostnadene er trukket fra ved normal drift.

Totalkapitalens omløpshastighet (TKO) sier oss noe om hvor godt bedriften har utnyttet totalkapitalen, og hvor mange ganger den omsettes per krone (Tellefsen og Langli, 2005 s. 690). En økning i TKO kan for eksempel si at bedriften har klart å redusere lån og rentekostnader.

Leverage (L) viser i hvor stor grad bedriften er finansiert med gjeld. Jo høyere dette tallet er jo høyere er bedriften finansiert med gjeld (Tellefsen og Langli, 2005 s. 693).

”Likviditetsgrad 1 viser i hvor stor grad omløpsmidlene er finansiert med kortsiktig gjeld” (Kristoffersen, 2005 s.420). Dette tallet bør være større enn en og sier noe om hvor god betalingsevne selskapet har (Kristoffersen, 2005 s.420).

Egenkapitalandel i prosent forteller oss hvor mye bedriften kan tape av verdier på eiendeler uten at det er fare for konkurs (Tellefsen og Langli, 2005 s 700). Jo høyere dette tallet blir jo bedre blir soliditeten i bedriften (Kristoffersen, 2005 s.420).

Gjeldsgrad viser hvor stor gjelden er i forhold til egenkapitalen. Det vil si hvor mye kapital som er anskaffet ved hjelp av gjeld eller av kapital bundet opp av eierne (Tellefsen og Langli, 2005 s. 700). Til mindre dette tallet er til bedre stilt er bedriften, og til lavere blir konkursrisikoen (Tellefsen og Langli, 2005).

2.4 Verdssettelse

Siste trinn i modellen er verdssettelse. Her skal en se på fremtiden, og svare på spørsmål som for eksempel hvor er selskapet om noen år, er bedriften solid nok til å møte motgang som kan komme. For å svare på spørsmålene må vi ta utgangspunkt i regnskapsdataene fra tidligere år å se på hvordan selskapet har utviklet seg. Hvilke strategier selskapet har er også viktig, samt hvilke mål de har satt seg. Er det et nytt firma, eller er det godt etablert i markedet.

3. Metode

I dette kapittelet skal vi presentere valg av metode og videre begrunne hvorfor vi har valgt å bruke de forskjellige metodene. Vi skal også forklare litt om selve metode begrepet, og om kvalitativ og kvantitativ metode.

3.1 Valg av metode

Metode betyr ”å følge en bestemt vei mot et mål” (Johannesen, Kristoffersen og Tufte, 2006 s.32). Det dreier seg om hvordan vi går fram for å samle informasjon og hvordan vi analyserer og tolker denne informasjonen. Det er viktig å bruke litt tid på dette for å finne den beste metoden for å få svar på problemstillingen.

Det er to ulike tilnærminger i metodelæren, kvantitativ og kvalitativ metode (Johannesen et.al., 2006). Ved kvantitativ metode samler en inn data fra et større utvalg. Resultatene fra kvantitative undersøkelser er tall og blir ofte statistisk fremstilt (Johannesen et.al., 2006). Ved kvalitative undersøkelser har en et mindre utvalg og på den måten kan en undersøke problemene grundigere og få fyldigere beskrivelser (Johannesen et.al., 2006). En kommer mer i dybden av problemet med kvalitativ metode enn med kvantitativ metode. Vi har i vår oppgave valgt å benytte oss av begge disse metodene. Kvantitativ i form av en regnskapsanalyse og kvalitativ i form av intervju.

3.1.1 Utvalget

Vi har som nevnt over, valgt å bruke både kvalitativ og kvantitativ metode i oppgaven vår. Gjennom den kvantitative metoden skal vi gjennomføre en regnskapsanalyse av Veldetun barnehage. I analyse kapitlet, skal vi analysere regnskapet til barnehagen. Vi har også valgt å sammenligne nøkkeltallene til Veldetun barnehage opp mot nøkkeltall fra et utvalg av andre private barnehager i Rogaland. Dette gjør vi for å se om det er store forskjeller i lønnsomheten til denne barnehagen i forhold til andre barnehager i samme fylket. Vi har hatt et utvalg på ni barnehager.

Kriterier for utvalget:

- regnskapstall fra 2005
- driftsinntekt +/- 8 millioner kroner
- barnehagene måtte være aksjeselskap

Gjennom den kvalitative metoden har vi valgt å gjennomføre et intervju med økonomi sjefen til hele Espira konsernet, André Kidess. Dette gjør vi for å få svar på eventuelle spørsmål som måtte dukke opp under regnskapsanalysen, og for å gi intervjuobjektet mulighet til å utdype sine meninger, om det vi har funnet ut.

Vi valgte en tilfeldig barnehage innenfor Espira gruppen. Dette gjør vi fordi vi vil undersøke utviklingen til en privat eide barnehage i stort konsern. Har de noen fordeler fordi de er under et konsern?

3.2 Drøfte gyldigheten/påliteligheten av resultatet

Når vi begrenser oppgaven med valg av metode og utvalg kan dette føre til at resultatet blir svekket. Det er mange momenter som kan svekke gyldigheten til oppgaven. I denne delen av oppgaven skal vi se på valg av metode, utvalget og kilder. Vi skal også se på feil som kan ha oppstått under utførelse, og feil ved innsamling av data og håndtering av informasjonen.

3.2.1 Valg av metoder

Vi har som sagt tidligere i oppgaven valgt å bruke både kvantitativ og kvalitativ metode. Dette har vi gjort fordi vi tror oppgaven vil bli mer pålitelig hvis vi kombinere begge metodene. Intervjuet som er en kvalitativ metode vil hjelpe oss til å få svar på spørsmål som vi har om regnskapsanalysen og generelt om driften til barnehagen. Dette øker gyldighet til oppgaven.

3.2.2 Utvalget

Vi har valgt å gjennomføre en regnskapsanalyse av en barnehage, Espira Veldetun barnehage AS. Denne barnehagen er en del av Espira gruppen, dette gir de som nevnt tidligere fordeler

og ulemper som kan påvirke lønnsomheten til barnehagen. Resultatet vi kommer frem til i denne analysen vil ikke nødvendigvis gjenspeile seg i resten av den private barnehagebransjen. Dette fordi det kan være tilfeldigheter som gjør at denne barnehagen er lønnsom eller ikke. Derfor har vi også valgt å se på regnskapet til Veldetun barnehage opp mot andre barnehager i Rogaland. Utvalget vårt består av ni barnehager valgt etter tre kriterier. Dette er et lite utvalg, så det kan være tilfeldigheter som gir oss de resultatene vi har fått, og dermed ikke gjenspeiler den private barnehagebransjen i Rogaland som helhet. Dette kan være med å svekke gyldigheten til oppgaven.

Intervjuet skal være med på å styrke gyldigheten til oppgaven ved at vi skal snakke med økonomisjefen til hele Espira konsernet, André Kidess. Han kan bekrefte/avkrefte om tallene og informasjonen vi har kommet frem til er riktige eller skyldes feil under utførelse. Men samtidig kan han unnlate å oppgi vesentlig informasjon og prøve å gi oss et annerledes bilde på hvordan de driver sine barnehager. Dette kan være med og svekke gyldigheten til oppgaven.

3.2.3 Drøfting av kilder

Feil bruk av kilder kan også være med på å svekke gyldigheten i oppgaven.

Vi har ved gjennomførelse av denne oppgaven brukt forskjellige bøker, internett og regnskap. Flere av disse kildene kan inneholde feil som kan være med på å redusere oppgavens pålitelighet.

De fleste bøkene vi har brukt er lærebøker eller supplement til de forskjellige fagene vi har her på økonomi studie. Disse kildene anser vi derfor som høyst pålitelige. For å definere nøkkeltall har vi brukt bøkene Årsregnskap (Trond Kristoffersen 2005), og Årsregnskapet (Tellefsen og Langli 2005). Vi har også brukt mange nettsteder blant annet Espira.no, Veldetun.espira.no, Barnehage.no.

På Espira.no er det konsernet selv som legger frem informasjonen og fakta, og det samme gjelder nettstedet Barnehage.no her er det de forskjellige barnehagene som fremstiller sin side av saken.

Dette kan være med på å svekke deler av oppgaven, da disse aktørene bare legger frem sin versjon av de forskjellige sakene. Det er vanskelig for oss å se hvilke av disse kildene som er pålitelige.

Vi har også funnet informasjon til oppgaven hos forskjellige aviser. Men problemet med disse kildene er at avisene ofte skriver det som gir størst oppslag og disse kan derfor heller ikke ses på som pålitelig informasjon.

Flere av internett kildene kan derfor være med på å svekke gyldigheten til oppgaven.

Regnskapstallene vi opererer med er hentet fra Brønnøysundregisteret og purehelp.no, begge disse nettstedene anser vi som pålitelige. Vi har sammenlignet regnskapstallene vi har funnet fra begge disse sidene, og tallene er identiske. Dette er med på å styrke påliteligheten til regnskapstallene vi opererer med i oppgaven slik at vi vet at de er korrekte.

3.3 Feil under utførelse

Det kan oppstå flere feil under utførelse av oppgaven som kan være med på å svekke hele eller deler av bacheloroppgaven. Vi har som sagt gjennomført en regnskapsanalyse og alle tallene til denne analysen må legges inn for hånd i excel. Det kan lett føre til at et tall blir feil og vi må derfor sjekke tallene flere ganger. Men det kan allikevel oppstå feil i forhold til tolkningen av dataen vi kommer frem til. Det kan også oppstå flere feil i intervjuet. En feil som kan skje er at en overser forskjellig informasjon som blir gitt under intervjuet. Intervju er en god metode å bruke når en skal samle inn informasjon fordi dette gir oss mulighet til å ha en dialog med dem vi skriver om. Det er også den mest brukte måten og samle inn kvalitativ data på (Asbjørnsen Johannesen, 2004). Derfor er planlegging og etterarbeid en like stor del som selve intervjuet. Vi har valgt å bruke delvis strukturert intervju form der vi kan komme med innspill utover det som er den forhåndslagte malen. Dette har vi valgt fordi vi da kan komme med tilleggsspørsmål som gjør at vi kan få mer informasjon. Under intervjuet skal en stille spørsmål og to notere. Dette gjør vi for og kvalitetssikrer den informasjonen informanten gir oss slik at vi får mest mulig pålitelig resultat. Vi skal også renskrive notatene med en gang vi kommer fra intervjuet og sende resultatet tilbake til informanten slik at han kan bekrefte at vi har tolket rett.

4. Regnskapsanalyse

I denne delen av oppgaven skal vi nå anvende teorien vi har beskrevet i kapittel 2. For å kunne utføre en regnskapsanalyse er det viktig med forståelse for hvilken bransje bedriften driver innenfor, ha kunnskap om regnskapets kvalitet og hvilke regnskapsprinsipper de benytter seg av. Når vi har analysert disse to forholdene ser vi på hvilken måte dette påvirker analysen av Veldetun barnehage sin økonomiske utvikling.

4.1 Analyse av bransje og strategier

I denne delen av oppgaven skal vi se litt på de ulike faktorene som påvirker barnehagebransjen direkte. Hvilke eksterne forhold de må forholde seg til, og fordeler og ulemper Veldetun barnehage har i forhold til disse. Den faktoren som påvirker barnehagebransjen mest er allikevel loven om barnehager (barnehageloven, 2005). Bransjen har strenge lover de må forholde seg til om hvordan barnehagen skal drives, hvilket innhold den har og hvilke kompetansenivå de ansatte skal ha.

4.1.1 Konkurrenter blant etablerte aktører

I de siste årene har det vært stor vekst innenfor barnehagebransjen over hele Norge. Dette er et resultat av at den rødgrønne regjeringen i forrige stortingsperiode la frem forslag om å oppnå full barnehagedekning over hele landet (Soria Moria 2005). Dette er snart realisert, og de fleste kommuner har nå full barnehagedekning. I Karmøy kommune hvor Veldetun barnehage ligger, er det i alt 35 barnehager, dette er en av kommunene som har oppnådd full barnehagedekning (Karmøy kommune).

I nærheten av Veldetun barnehage ligger det tre barnehager (Karmøy kommune). Valg av barnehager handler også om plassering, og Veldetun barnehage er godt plassert mellom byggefeltet og riksvegen som går fra Haugesund til Karmøy. Med full barnehagedekning vil det være konkurranse blant de etablerte aktørene for å fylle opp plassene. Dette har aldri vært noe problem hos Veldetun barnehage, som alltid har tilnærmet full utnyttet kapasitet. Barnehagen har plass til 96 barn, og i dag er det 93 barn totalt fordelt på fire avdelinger.

I denne bransjen benyttes markedsføringen hovedsakelig gjennom internett og brosjyrer. TV- og radioreklame er sjeldent, men har i de siste årene blitt benyttet av noen få barnehager på grunn av økt konkurranse (barnehage.no). Dette er ikke tilfelle i Veldetun barnehage. De fleste som skal søke barnehageplass vil aktivt lete etter informasjon om de aktuelle barnehagene i området de vurderer å søke plass i. Veldetun barnehage har sin egen hjemmeside der de informerer om hvilke visjoner og verdier de driver barnehagen etter, og her ligger det kontaktinformasjon for de som har spørsmål til barnehagen. I tillegg til dette kan en også finne informasjon om virksomheten på Espira Gruppen sin hjemmeside. Den viktigste markedsføringskanalen er allikevel tidligere og nåværende kundene sin erfaring med barnehagen. For at dette skal være en positiv markedsføring må barnehagene ha gitt et godt inntrykk til både barn og foresatte. Nye aktuelle søkere vil ofte forhøre seg med andre kunder om hvilke erfaringer de har med barnehagen.

4.1.2 Trusselen fra nye aktører i markedet

Siden det nå, som nevnt tidligere er oppnådd full barnehagedekning i Karmøy kommune vil det være vanskelig for nye aktører å komme inn på markedet. Dette vil innebære at de nye barnehagene må overta markedsandeler fra de eksisterende barnehagene, og konkurransesituasjonen mellom barnehagene i området vil øke. For å bygge en ny barnehage må en ha godkjenning av kommunen etter barnehageloven (2005) § 10. Selv om det er full barnehagedekning i området blir det fortsatt bygget nye barnehager. Grunnen til dette er i følge Kidess, at hvis en ser på barnehagebehovet i enkelte områder, er det ikke nok plasser i nærmiljøet til alle barna. Dette resulterer i at enkelte må kjøre langt for å få en barnehageplass, og det er også tilfeller der familier med flere barn må ha barna i forskjellige barnehager.

Et annet alternativ er at en sterk aktør kan kjøpe opp eksisterende barnehager og drive dem bedre slik at de blir en sterkere konkurrent for Veldetun barnehage. Siden barnehagen allerede eksisterer, og den bare bytter eier er dette ikke noe myndighetene vil gripe inn i, så lenge barnehagen fortsatt driver etter de lovbestemte reglene. Når kommunen godkjenner søknaden om bygging kan den også sette vilkår til barnehagen om blant annet antall barn, alderen på disse og hvor lenge de skal være i barnehagen jf. barnehageloven (2005) § 10. Ved

utbygging vil dermed barnehagen måtte søke om å få godkjent å få flere barneplasser, og her vil kommunen ta stilling til om det er behov for dette i området hvor barnehagen ligger.

Stordriftsfordeler: I barnehager vil det også fremkomme stordriftsfordeler. Veldetun barnehage har i dag 93 barn og er dermed en mellomstor barnehage. Med dette kan de utnytte ressursene sine bedre, og utgiftene de har per barn kan bli lavere enn barnehager med færre barn. De største stordriftsfordelene barnehagen har, kommer imidlertid av at de er under Espira gruppen. De har rundt 60 barnehager i dag (espira.no), og får dermed gode innkjøpsavtaler fra sine leverandører. I tillegg til dette har de også flere ansatte som har som hovedoppgave å forbedre kvaliteten i barnehagene, informerer Kidess. Dette er noe små bedrifter ikke har ressurser til å ha. Fordelene med dette er mange, både når det gjelder å drive mer kostnadseffektivt og ved å ha spesialiserte fagpersoner som kan dele sin kunnskap med barnehagene.

I administrasjonen tar de seg av det økonomiske, søking om tilskudd og andre krevende oppgaver. I følge Kidess, har Espira gruppen tjent mye på å ha fagpersoner på dette området, et eksempel er når det gjelder søking om tilskudd. Her er det mange tilfeller der Espira gruppen har fått avslag på søknader fra kommunen, men på grunn av sine ressurser har de hatt mulighet til å klage på resultatet, og de har fått medhold på rundt 95 % av sakene. Grunnen til dette er i følge Kidess, at det er mange kommuner som misstolker loven. Et annet eksempel er at Espira gruppen har en egen konto som barnehagene kan benytte seg av mens de søker om å få støtte fra kommunen, til redusere kostnadene til den nybygde barnehagen. I følge Kidess har det vært tilfeller der barnehagene har måttet vente i opp til to år før de har mottatt denne støtten. Dette har flere ganger ført til at mindre barnehager har gått konkurs mens de venter på utbetalingen.

Espira gruppen deler også mange ressurser mellom barnehagene. Et eksempel på dette er turbussen, som Veldetun deler med de flere andre Espira barnehager (Veldetun barnehage). Her får ungene mulighet til å reise ut, å oppleve nye omgivelser uten at dette skal påvirke andre deler av barnehagedriften.

Produktdifferensiering: Espira gruppen har valgt å ha sitt fokus på miljø, friluftsliv og natur. Mange foreldrene har valgt denne barnehagen på grunn av hovedfokuset barnehagen har. Andre barnehager har, for å nevne noen, idrett, religion, kunst og musikk som sitt tema. Når

foreldre velger barnehage har de valgt denne barnehagen på grunn av dette, og for at en ny barnehage skal bli foretrukket fremfor andre, må den ha et fokus som svarer til kravene foreldrene har.

Kapitalbehov: Prosessen ved å starte en ny barnehage er krevende, og en trenger en stor startkapital. En må enten bygge eller leie bygg med tomt som er egnet til å drive barnehage i. Ved oppstart av en ny barnehage kan de søke om investeringsstøtte (Regjeringen, 2010). Dette er for å redusere kostnadene til husleie når de starter opp. Prosess som tar i enkelte tilfeller lang tid, og det er derfor viktig at barnehagen har nok penger til å finansiere driften mens de venter på søtten.

Byttekostnader: En annen trussel de nye aktørene må forholde seg til er at den eksisterende barnehagen har opparbeidet tillitt hos foreldrene, som gjør at foreldrene føler seg trygge når de overlater barna sine i barnhagen. Barna har funnet seg til rette, har lært å kjenne de andre ungene og føler seg knyttet til de ansatte. De familiene som har flere barn vil ha disse samlet i en barnehage, og i en søkeprosess vil de barna med søsken i barnehagen bli prioritert ved inntak (Veldetun barnehage).

Distribusjonskanaler: Hovedkanalen Veldetun barnehage bruker når de skal informere og reklamere, er som nevnt under 4.1.1, internett. På nettsiden finner du også linken til å søke om plass i barnehagen, men når en søker er dette gjennom et samordnet opptak i Karmøy kommune (Veldetun barnehage). Her vil foreldrene sette opp en liste etter prioritet over hvilke barnehager de ønsker at barnet skal begynne i. Det er Karmøy kommune som tar seg av avgjørelsene, men de må følge barnehageloven (2005) § 12, § 12a og § 13. Dette gjør at Veldetun barnehage informerer og reklamerer for bedriften på en billig og effektiv måte, da foreldrene bevisst leter etter denne informasjonen.

Kostnadsulemper: Når en ser på kostnadsulemper med å starte en ny barnehage har Veldetun barnehage en fordel av å være under et konsern, som også nevnt under stordriftsfordeler. En kan se ut i fra regnskapet at barnehagen har gått med overskudd siden den åpnet i 2003. I tillegg til at alle barnehagene under Espira gruppen utveksler informasjon om hvordan en kan drive barnehagen så kostnadseffektiv som mulig (espira.no), deler de også på resurser som gjør at de sparer penger i forhold til sine konkurrenter.

Myndighetenes politikk: Ved etablering av en ny barnehage spiller myndighetenes politikk en stor rolle. For å starte en ny barnehage må de som nevnt tidligere søke om å få godkjenning av kommunen jf. barnehageloven (2005) § 10. Her må barnehagene tilfredsstille kravene som kommer frem av barnehageloven (2005) §§ 1 og 2. Er det full barnehagedekning i området der den nye aktøren har ønske om å bygge, vil den på bakgrunn av dette ikke få godkjent søknaden.

4.1.3 Press fra substitutter

De finnes flere alternativer til å plassere barnet i barnehage. Blant annet kan de velge, dagmamma, au pair, eller de kan velge å være hjemme med barna selv. En dagmamma er en privat person som har barna i sitt eget hjem. Au pair er også et tilbud som kan konkurrere med barnehagene. Her vil en person fra en annen nasjonalitet komme inn i hjemmet til familien, og ta seg av barna fra morgenstellet til leggtid. I tillegg til barnepass vil den i de fleste tilfeller også delta i lettere husarbeidet, og vil fungere som et ekstra familiemedlem under oppholdet (atlantis utveksling). Dette er også et tilbud som kan kombineres med barnehage, hvis familien ikke ønsker 100 % barnehageplass. Perioden en familie har en au pair hjemme hos seg er vanligvis rundt ett år. Hvis en velger dagmamma, au pair, eller å være hjemme sammen med barnet kan en motta kontantstøtte fra staten. Kontantstøtten er ofte en avgjørende faktor for at foreldrene velger et av disse alternativene. Dette beløpet er skattefritt og er i utgangspunktet kroner 3303 (NAV, 2010). Beløpet reduseres dersom man har barnet deltid i barnehage. Støtten kan mottas i maksimalt 23 måneder, fra barnet er 1-3 år.

Kidess mener at ingen av disse alternativene blir sett på som direkte konkurrenter av barnehagene, da tilbudet er for lite for at det skal utgjøre en trussel for barnehagevirksomheten.

4.1.4 Kundenes forhandlingsposisjon

Veldetun barnehage har et foreldreråd og et samarbeidsutvalg i henhold til barnehageloven (2005) § 4, som skal styrke samarbeidet mellom foreldre og barnehagen. I samarbeidsutvalget består av to foreldre, to ansatte og en person som representerer eierne. Dette velges en gang i året (Veldetun barnehage). I samarbeidsutvalget kan foreldrene uttale seg om hva saker de

synes er viktige i forhold til hvordan barnehagen drives. Dette gjelder blant annet hvordan personalet imøtekommer foreldrene til daglig. De kan også legge frem sitt syn på hvordan barnehagen bruker pengene, om det er noe med driften de har lyst til å endre, og hvordan barnehagen benytter seg av barnehageområdet. Hvis det skulle vært tilfelle at foreldrene ikke mener at barnehagen drives etter barnehagelovens regler kan de foresatte gjøre kommunen oppmerksom på dette.

Foreldrerådet har som hovedoppgave å legge frem de interessene foreldrene har i forhold til barnehagen. Dette skal være med på å skape et godt miljø i barnehagen. Her skal de velge ut fire foresatte, en fra hver avdeling som skal utgjøre foreldrerådets arbeidsutvalg, og det er de som skal velge representantene til samarbeidsutvalget. Dette gjør at foreldrene har mulighet til å påvirke driften i barnehagen i samarbeid med de ansatte (Veldetun barnehage). De kan ikke forhandle om prisen når den er fastsatt etter barnehageloven (2005) § 15. De kan eventuelt godkjenne at prisen skal settes høyere enn den lovbestemte maksimalprisen. Dette skjer som regel bare i barnehager hvor det er fare for konkurs eller der det drives med aktiviteter som krever større finansiering som for eksempel svømming eller alpint.

Barna har også rett til å dele sine ønsker om hvordan barnehagen skal drives til daglig jf. barnehageloven (2005) § 3. Men her vil alderen og hvor moden barnet er, påvirke hvor mye en tar i betraktning det barnet sier.

Foreldrene og barna har dermed rett til å uttale seg i saker for å fremme sitt syn på hvordan barnehagen driver. Dette er bare en rett til å si sin mening, og vil dermed ikke si at sakene de legger frem vil bli hørt, så lenge barnehagen ikke driver utover lover og annet regelverk som gjelder for barnehager. Foreldrenes forhandlingsposisjon er dermed til stede, men den er ikke sterk.

4.1.5 Leverandørens forhandlingsposisjon

Veldetun barnehage sin største leverandør er Espira gruppen. I følge Kidess er det Espira som handler inn til barnehagene. Dette kan være en ulempe for Veldetun barnehage. De kan komme med ønsker om hva de vil at skal bli kjøpt inn, men det er Espira gruppen som tar beslutningen. Dette gjør at Veldetun barnehage har svak forhandlingsposisjon mot sin største leverandør. Fordelen med å være under Espira gruppen er at de i tillegg til Veldetun har 60

andre barnehager som de driver. Fellesinnkjøp av dagligvarer, leker og annet utstyr gjør at de blir en stor kunde hos leverandørene. Dette er med på å svekke leverandørene til Espira gruppen sin forhandlingsposisjon.

4.2 Analyse av regnskapets kvalitet

Analyse av regnskapet er det andre trinnet i den firetrinns analysemodell beskrevet av Tellefsen og Langli, 2005. Dette trinnet er som sagt tidligere spesielt viktig for oss med tanken på problemstillingen vi har valgt. Siden vi skal gjennomføre en regnskapsanalyse av regnskapet til Veldetun barnehage, se på regnskapsrutinene de har og kvaliteten på regnskapet deres. Vi vil også prøve å finne ut om det er noen form for overprisning av tjenester til morselskapet. I denne analysen tar vi utgangspunkt i et oppsett av Kristoffersen (Kristoffersen, 2005 s 403-405), vi har også tilføyd noen punkter som er relevante for oss.

4.2.1 Historisk kost

Regnskapet til Veldetun barnehage er satt opp i samsvar med den Norsk regnskapslovens bestemmelser, og de bruker historisk kost prinsippet som grunnlag for vurdering av eiendeler.

4.2.2 Skjønnsmessig vurdering

De skjønnsmessige vurderingene Veldetun barnehage foretar seg ved vurdering av eiendelenes verdi er etter god forretningskikk. Det er begrenset hvor mye eiendeler Veldetun barnehage har siden de leier bygg, og flere av utstyret de bruker deles med andre Espira barnehager.

4.2.3 Bruk av ulike regnskapsprinsipper

Veldetun barnehage og resten av konsernet bruker regnskapsstandaren NRS. Dette er den mest vanlige regnskapsformen for vanlige selskaper i Norge. Unntaket er børsnoterte selskaper som er pliktet til å bruke IFRS etter 1.januar 2005 (Tellefsen og Langli, 2005 s 23)

Veldetun barnehage følger regnskapsreglene til små foretak. Dette gir dem retten til å fravike flere grunnleggende regnskapsprinsipper som opptjeningsprinsippet, sammenstillingsprinsippet og sikringsprinsippet så lenge det er i samsvar med god regnskapskikk. Også når det gjelder kongruensprinsippet kan små foretak forholde seg til egne regler om og direkte resultatføre endringer i regnskapsprinsippene. De kan også korrigere tidligere regnskapstall.

4.2.4 Spesielle forhold

I regnskapsårene vi har analysert er det flere spesielle forhold vi må ta hensyn til. Vi må korrigere for utbytte i nøkkeltallanalysen og ta hensyn til dette når vi videre skal analysere regnskapstallene.

Driftsresultatet har gått opp og ned i perioden vi har analysert, dette kommer som nevnt tidligere av at det er forskjell i tilskuddene barnehagen får for 0-3 åringer og 4-6 åringer. Inntektene vil da variere fra år til år alt etter hvor mange barn de har i de ulike aldersgruppene.

I perioden 2006 – 2008 er det foretatt oppgradering og kjøp a nytt utstyr. Disse forholdene har likevel ikke betydning for konklusjonene av vår analyse.

4.2.5 Sammensetning av foretaket

Espira gruppen driver virksomhet innenfor flere bransjer. De jobber både med bygging av barnehager (Barnebygg AS), kurs og undervisning (Espira akademiet), utleie av barnehagebygg (Espira eiendom AS) og vanlig barnehagedrift (Espira Barnehager AS). I følge André Kidess, har Espira gruppen bygget opp en god konsernmodell som gjør at de klarer å drive svært effektivt (Vedlegg 5).

4.2.6 Regnskapsmanipulasjon

Veldetun barnehage fører sitt regnskap gjennom reglene for små foretak, og dette gir dem større fleksibilitet i regelverket enn andre større bedrifter. Et annet viktig punkt som vi har

tenkt på når vi har prøvd å finne ut om det foreligger noe regnskapsmanipulasjon i regnskapet til Veldetun barnehage, er at barnehagedrift ikke skal utgi seg for å være lønnsomt. Når vi nå har gjennomført regnskapsanalysen kan vi ikke se noen form for regnskapsmanipulasjon i regnskapet deres. Men som sagt tidligere i teori delen er det vanskelig for oss å oppdage, det er som regel godt skjult i regnskapet.

4.2.7 Flere regnskaper på bygg, driften og utleie av barnehagen

Veldetun barnehage har et regnskap for driften av barnehagen og et regnskap for barnehagebygget. Det har alle barnehagene til Espira gruppen. I 46 barnehager som Espira driver, leier de bygget av Service Property AS. Dette er firmaet drives av to medeiere i Espira konsernet som har 25,49 % aksjeandel. Veldetun barnehage er en slik barnehage og derfor er leiekostnadene til denne barnehagen noe høyere enn det de andre barnehagene betaler (11 % mot 9 %). Til informasjon hadde de i 2008 leie utgifter på 1 375 000,- (114 583,- i mnd).

4.2.8 Overprisning av tjenester til morselskapet

Det er vanskelig for oss å finne ut om Veldetun barnehage betaler overpris for noen av tjenesten til morselskapet Espira gruppen. Når det gjelder prisen på bygget barnehagen leier er dette noe høyere enn "normalen". Vi har vært i kontakt med eiendomsめglere for næringsbygg (Næringsめglerne Re Le AS), og de sa at prisen på andre næringsbygg i området lå rundt 700-800 kr per kvadratmeter. Veldetun barnehage betaler en pris på 3553 kr per kvadratmeter (tallene er hentet fra regnskapstallene i 2008). Det som ikke er tatt i betraktning i prisen på andre næringseiendommer i området er utearealet og parkering. Men dette gir oss likevel et bilde av at leieprisen er noe høyere enn det som er "normalt" for området rundt. Som sagt tidligere i oppgaven, er Veldetun barnehage en av de barnehagene som Espira ikke eier bygget til. Bygget blir som nevnt over leid ut av Service Property AS. Selv om det kan foreligge en overprisning her, er det ikke til fordel for morselskapet Espira, men bare for Einar Magne Jansen og Jonny Jansen som er eier av Service Property AS. Når det gjelder andre tjenester til morselskapet som administrasjonshonorar betaler alle barnehager en flat sats på 3 % av omsetningen. Av den informasjonen vi har hatt tilgang til med regnskapene til Veldetun barnehage, morselskapet Espira gruppen, og intervjuet med økonomisjefen i konsernet har vi ikke funnet noe overprisning av tjenester til morselskapet.

4.2.9 Overføring av konsernbidrag

Espira gruppen overfører konsernbidrag fra barnehager som går med store overskudd til de andre datterselskapene som går med underskudd. Veldetun barnehage er en av de barnehagene som går bra, og de overfører derfor konsernbidrag til Espira gruppen. Det første året som vi har sett på (2005) ble det ikke overført noe konsernbidrag fra årsresultatet. Dette fordi barnehagen startet opp i 2003, og derfor trengte de pengene selv til egenkapital. I 2006 overførte de 400 000,- i 2007 var beløpet på 800 000,- og i 2008 var det på hele 2 600 000,-. Disse beløpet blir fratrukket skattekostnad på 28 %. Dette viser at Veldetun barnehage har hatt en god økonomisk utvikling i løpet av de fire regnskapsårene vi har sett på.

4.3 Utviklingsanalyse

I dette kapittelet skal vi analysere utviklingen Veldetun barnehage har hatt i årene 2005 til 2008. Vi tar utgangspunkt i regnskapstallene. Resultatregnskapet og balansen har vi uttrykt i en felles målestokk slik at de blir lettere å analysere. Resultatregnskapet har vi uttrykt i % av driftsinntektene og av foregående års verdi. Balansepostene har vi uttrykt i % av sum eiendeler og av foregående års verdi.

Vi ser først på utviklingen i resultatregnskapet.

Resultatregnskap	Prosent av driftsinntekter				Endring i prosent frå		
	2005	2006	2007	2008	2005-2006	2006-2007	2007-2008
Driftsinntekter	100 %	100 %	100 %	100 %	9 %	10 %	22 %
Avskrivninger	0 %	0 %	1 %	1 %	N/A*	N/A*	61 %
Lønnskostnader	61 %	64 %	66 %	56 %	15 %	13 %	4 %
Andre driftskostnader	31 %	25 %	27 %	25 %	-11 %	18 %	14 %
Tap på fordringar	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	-81 %	-284 %
Driftsresultat	8 %	11 %	7 %	18 %	41 %	-34 %	233 %
Rentekostnader	0 %	0 %	0 %	0 %	-100 %	75 %	-100 %
Skattekostnad	2 %	3 %	2 %	6 %	46 %	-26 %	214 %
Årsresultat	6 %	8 %	6 %	15 %	46 %	-25 %	214 %

Tabell 3 Utvikling i resultatregnskapet

*N/A betyr at tallet ikke kan beregnes.

Barnehagen har tre hovedinntekter. Dette er; foreldrebetaling, offentlig tilskudd og kommunalt tilskudd. Inntektene vil variere fra år til år alt etter hvor store tilskuddene er og hvor mange barn de har i de ulike aldersgruppene.

Den største kostnaden til barnehagen er lønnskostnadene. Andre driftskostnader (ADK) er den andre høye kostnadsposten til barnehagen. Barnehagen betaler 11 % av byggets verdi i husleie til Service Property AS. Denne kostnaden blir ført under ADK og utgjør største delen av disse kostnadene, ca 1.6 mill. En annen kostnad som ligger under ADK, er administrasjonshonorar barnehagen betaler til morselskapet Espira gruppen.

Administrasjonshonoraret er på 3 % av omsetningen.

2005 - 2006: Veldetun barnehage har hatt en økning i driftsinntektene på 9 % og en økning i driftsresultatet på 41 %. Grunnen til denne økningen i driftsresultatet er at driftskostnadene i 2006 utgjorde en mindre andel av driftsinntektene enn i 2005. Dette kommer av at det har vært en reduksjon i andredriftskostnader (ADK), hva dette skyldes vet vi ikke. Det har vært en økning i lønnskostnadene. Vi ser av notene i regnskapet at det ikke har vært en økning av årsverk, men at de har tre flere ansatte enn i 2006 mot året før. Obligatorisk tjenstepensjon (OTP) ble innført fra 2006 (regjeringen.no), de vil si at barnehagene må betale minimum 2 % i pensjon av lønnskostnadene. Vi har ikke funnet ut hvor stor prosent Veldetun barnehage betaler i OTP. Denne kostnaden er også med på å øke lønnskostnadene dette året.

2006 - 2007: Vi ser at det også denne perioden har vært en økning i driftsinntektene, men det er en nedgang i driftsresultatet på 34 %. Dette kommer av at det har vært en større økning i driftskostnadene enn i driftsinntektene, 15 % mot 10 %. Lønnskostnadene har økt, de har i 2007 3,8 flere årsverk enn i 2006. De har en stor gruppe 0-2 åringer som krever flere voksne per barn, dette gir også økte lønnskostnader. I løpet av året har de kjøpt og oppgradert utstyr, som har ført til økningen i ADK. Kjøp av nytt utstyr har også ført til avskrivningskostnader.

2007 - 2008: I denne perioden har det vært en økning på 22 % i driftsinntektene. Årsaken til økningen i driftsinntektene er at de har flest barn i alderen 0-3 år og de gir som nevnt tidligere høyere tilskudd. Det har også vært en betraktelig økning i driftsresultatet på hele 233 %. Det har vært en nedgang i driftskostnadene fra 15 % til 7 % i denne perioden. Lønnskostnadene har i denne perioden hatt en økning på 4 % men likevel utgjør de i 2008 10 % mindre av driftsinntektene enn året før. Dette kommer av at de flytter 3 åringer opp på stor gruppe og kan med dette øke antall barn per voksne slik at de reduserer lønnskostnadene. Økningen i

lønnskostnaden kan skyldes at de har to flere ansatte i 2008 enn i 2007. Vi ser av notene til regnskapet at det har vært en økning i sykefraværet fra 10,9 % til 12,1 % dette har også vært med på å øke lønnskostnadene. Av notene til årsregnskapet kommer det i tillegg frem at de dette året har kjøpt mer utstyr. Dette har ført til høyere avskrivning, men dette utgjør bare 1 % av driftsinntektene.

Vi skal nå se på utviklingen i balansen.

Balanse	Prosent av balanse sum				Endring i prosent frå		
	2005	2006	2007	2008	2005- 2006	2006- 2007	2007- 2008
Immaterielle eiendeler	3 %	3 %	2 %	2 %	-26 %	-5 %	7 %
Varigedriftsmidler	0 %	12 %	12 %	9 %	N/A*	33 %	-4 %
Sum anleggsmidler	3 %	15 %	14 %	10 %	313 %	26 %	-2 %
Fordringer	12 %	9 %	18 %	8 %	-28 %	166 %	-43 %
Bankinnskudd, kontanter ol	85 %	76 %	68 %	82 %	-15 %	18 %	60 %
Sum omløpsmidler	97 %	85 %	86 %	90 %	-16 %	34 %	38 %
SUM EIENDELER	100 %	100 %	100 %	100 %	-5 %	33 %	33 %
Egenkapital	22 %	41 %	19 %	14 %	77 %	-41 %	1 %
Kortsiktig gjeld	78 %	59 %	81 %	86 %	-28 %	84 %	40 %
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	100 %	100 %	100 %	100 %	-5 %	33 %	33 %

Tabell 4 Utvikling i Balansen

*N/A betyr at tallet ikke kan beregnes.

Bankinnskudd utgjør største delen av eiendelene til barnehagen. Veldetun barnehage leier bygget og har derfor ingen store verdier på anleggsmidler, dette gjør også at de ikke har langsiktig gjeld.

2005 - 2006: Vi ser det har vært en oppgang på 313 % i anleggsmidlene, dette kommer av at de i 2006 investerte i nytt utstyr for kr 348 902. Grunnen til at dette utgjør så mye i prosentvis endring er at de ikke hadde noe innkjøp i 2005. Omløpsmidlene har hatt en nedgang på 16 %. Størst nedgang var det på fordringer. Nedgangen i omløpsmidlene har ført til en nedgang på 5 % på eiendeler. Egenkapitalen (EK) har økt med 77 %, dette skyldes at det er overført kr 512 247 fra årsresultatet. Kortsiktig gjeld er redusert med 28 % i perioden, da dette er den største andel, fører det til reduksjon i sum EK og gjeld. Nedgangen er lik for eiendeler som for EK og gjeld slik det skal være.

2006 - 2007: Det har også dette året vært en oppgang i anleggsmidlene, dette skyldes at det i 2007 også ble kjøpt litt utstyr. Omløpsmidlene har også økt denne perioden. Dette kommer av at de har en fordring mot konsernselskapet på kr 511 545. Det kommer ikke frem av notene hva dette er. Barnehagen har også en økning i bankinnskudd og kontanter. Eiendelene har denne perioden en økning på 33 %. Det har vært reduksjon i EK, dette skyldes at det er overført kr 478 865 fra annen EK. Det ble i 2007 avgitt kr 500 000 i utbytte. Kortsiktig gjeld har økt denne perioden. Det som utgjør største andelen av kortsiktig gjeld er skyldig offentlige avgifter. Men det som er årsaken til økningen her er en økning i skyldig utbytte, fra 0 % til 13 % av sum EK og gjeld, og skyldig konsernbidrag, fra 14 % til 21 % av sum EK og gjeld. Det ble avgitt konsernbidrag på kr 400 000 i 2006 og kr 800 000 i 2007. Dette viser at Veldetun driver lønnsomt. De har etter avgitt utbytte og konsernbidrag en egenkapitalandel på 19 % av totalkapitalen. Konsernbidrag blir avgitt pga skattemessige årsaker.

2007 – 2008: Det har i denne perioden vært en liten nedgang i anleggsmidlene, dette kommer av at verdien på utstyret er blitt redusert på grunn av avskrivning. Omløpsmidlene har en økning på 38 % i denne perioden. Dette kommer av økt bankinnskudd og kontanter. Denne økningen fører også til økning i eiendelene, i og med at det er omløpsmidlene som utgjør størstedelen av disse. Det har bare vært en økning på 33 % på EK og gjeld denne perioden. Her var det økningen i kortsiktig gjeld som var avgjørende. I 2008 ble det avgitt konsernbidrag på kr 2 600 000, dette utgjør en andel på 52 % av sum EK og gjeld. Det er også den største andelen av den kortsiktige gjelden.

Veldetun barnehage har gått med overskudd alle år. Siden 2006 har de avgitt konsernbidrag, dette bidraget har økt for hvert år. I 2007 avgav de også utbytte. Alt tilsier at Veldetun barnehage er en lønnsom bedrift. Dette skal vi nå se nærmere på når vi i neste kapittel skal analysere utviklingen i nøkkeltallene til Veldetun barnehage og sammenligne denne utviklingen og tallene med andre barnehager i Rogaland.

4.4 Nøkkeltall analyse

Nøkkeltallene vi har beregnet for Veldetun barnehage skal vi nå sammenligne med nøkkeltall for et utvalg av andre barnehager i Rogaland. Vi har hentet tall fra purehelp.no, og valgte ut ni barnehager fra Rogaland og beregnet nøkkeltall for dette utvalget. Under hvert nøkkeltall

vil vi vise formelen vi har brukt i utregningen av disse tallene, og vise utregningen til Veldetun barnehage for 2008.

NØKKELTALL	Espira Veldetun barnehage			Barnehager i Rogaland		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008
Egenkapitalrentabilitet etter skatt i prosent	86,90	50,28	197,44	122,94	34,53	37,75
Likviditetsgrad 1	1,45	1,05	1,04	1,42	1,28	1,40
Egenkapitalandel i prosent	41,42	18,52	14,05	14,73	13,60	17,77
Totalkapitalens omløpshastighet	3,29	3,19	2,94	1,48	1,46	1,55
Overskuddsgrad	0,08	0,06	0,15	0,08	0,04	0,04
Leverage	3,16	2,57	4,35	10,19	6,19	5,66
Gjeldsgrad	1,41	4,40	6,12	5,79	6,35	4,63

Tabell 5 Nøkkeltall for Veldetun barnehage og barnehager i Rogaland

Da vi ikke hadde tilgang til tallene fra 2004, har vi ikke kunnet beregne nøkkeltallene for 2005 i denne analysen.

Vi vil først kommentere nøkkeltallene og utviklingen til Veldetun barnehage før vi sammenligner denne utviklingen mot barnehager i Rogaland.

4.4.1 Egenkapitalrentabilitet

Vi har i våre beregninger for 2007 og 2008 tatt med avsatt utbytte, ført som kortsiktig gjeld, dette fordi det er en del av egenkapitalen som er opparbeidet i bedriften i løpet av dette året.

Formelen for utregning av EKR har vi hentet fra Tellefsen og Langli, 2005 s.678:

$$EKR = \frac{OR * 100}{Gj. sn. EK} = \frac{1876494 * 100}{((698178 + 500000 + 702672)/2)} = 197,44$$

I teoridelen har vi laget en figur som viser hva EKR blir påvirket av. Nå vil vi kommentere hvor endringene ligger.

I tabell 5 ser vi at i 2007 har det vært en nedgang i EKR for Veldetun barnehage på 36,62 %. Årsaken til nedgangen dette året er nevnt i 4.3, økte kostnader og større gjeld. Økte kostnader gir mindre overskudd og har dette året gitt en mindre OG. Årsaken til nedgangen i leverage er

at den kortsiktige gjelden har økt som følge av skyldig utbytte og skyldig konsernbidrag dette året. I 2008 har det vært en betraktelig økning i EKR for Veldtun barnehage. Det skyldes at leverage har økt, grunnen til det er at den kortsiktige gjelden har økt som følge av skyldig konsernbidrag på hele 2,6 millioner kroner. Overskuddsgraden har mer enn doblet seg fra 2007. Grunnen til det er den store økning i driftsinntektene i 2008.

I tabell 5 ser vi i 2006 at barnehagene i Rogaland har høyere EKR enn Veldetun barnehage. Dette skyldes at de har høyere leverage som viser at de har større bruk av gjeld enn Veldetun barnehage. I 2007 er det en nedgang i EKR for både Veldetun barnehage og barnehagene i Rogaland. Veldetun barnehage noe høyere EKR enn de andre barnehagene, grunnen til det er at de har en høyere TKO som vil si at de har mindre gjeld enn de andre barnehagene i Rogaland. Veldetun barnehage hadde i 2008 en betraktelig økning i EKR mens de andre barnehagene i Rogaland bare hadde en mindre økning. Økningen i EKR for barnehagene i Rogaland skyldes at de dette året hadde en liten økning i TKO, som vil si at de har klart å redusere lån og rentekostnader.

Egenkapitalrentabiliteten har vi til nå bare sammenlignet opp mot tidligere år og mot andre barnehager i Rogaland. Dette gir oss ikke noe svar på om dette er god eller dårlig avkastning for eierne, fordi en også må ta hensyn til risiko. EKR bør derfor måles opp mot et avkastningskrav. I følge Tellefsen og Langli går det an å beregne dette avkastningskravet, formelen for dette er:

*Avkastningskrav = risikofri rente etter skatt + β_{EK} * markedets risikopremie*

β_{EK} = mål på selskapsrisiko

Vi kan ikke regne ut avkastningskravet da vi ikke har tallene for β_{EK} for barnehagebransjen, men det vi vet er at gjeldsgraden spiller en rolle på hvor høy β_{EK} blir. Øker gjeldsgraden, blir betaen høyere. Og jo høyere betaen er, jo høyere blir avkastningskravet. Er $\beta_{EK} > 1$ har bedriften større systematisk risiko, er $\beta_{EK} < 1$ er systematisk risiko for bedriften mindre enn markedsporteføljen (Tellefsen og Langli, 2005 s. 685). I følge André Kidess² er det også ulik oppfatning av risikopremien i markedet. Vi ser at gjeldsgraden til Veldetun barnehage har økt for hvert år og det gir som sagt høyere avkastningskrav.

² André Kidess, økonomisjef i Espira Gruppen AS. E-post 03.05.10.

En annen måte å se om EKR er god eller dårlig er å sammenligne den med innskuddsrenten i banken. Innskuddsrentene var i 2006 2,6 % i 2007 4,4 % og i 2008 4,6 % (Statistisk Sentralbyrå, 2009). Vi ser at Veldetun barnehage ligger betraktelig høyere enn innskuddsrenten. På bakgrunn av dette vil vi si avkastningen på egenkapitalen er tilfredsstillende i forhold til kravet.

Det vi i tillegg kan si er at Veldetun barnehage har bedre avkastning på egenkapitalen enn det de andre barnehagene i Rogaland har i 2007 og 2008.

4.4.3 Likviditetsgrad 1

”Likviditetsgrad 1 bør være større enn en” (Tellefsen og Langlid, 2005 s.700) .

$$LG 1 = \frac{OM}{KG} = \frac{4\,478\,419}{4\,298\,180} = 1,04$$

Vi skal med dette tallet se hvor god betalingsevnen til Veldetun barnehage er.

Dette tallet bør være høyere enn 1 for at en skal kunne si at betalingsevnen er god.

Vi ser ut fra tabell 5 at dette tallet har gått nedover for Veldetun barnehage i de årene vi har analysert. På tross av at de har god avkastning på totalkapitalen i 2008, ser vi likevel en nedgang fra året før. Det kommer av at de i 2008 har balanseført skyldig konsernbidrag på hele 2,6 millioner, dette fører til økt KG som gir et mindre forholdstall. Dette går likevel ikke utover likviditeten da de ligger innenfor det som er tilfredsstillende.

Andre barnehager i Rogaland har også en likviditetsgrad over en. I 2007 og 2008 hadde de litt høyere LG enn Veldetun barnehage. Betalingsevnen til andre barnehager er bedre enn Veldetun barnehage disse årene. Veldetun barnehage har avgitt konsernbidrag og utbytte og dette kan være en av årsakene. Ikke alle barnehagene i utvalget vårt for Rogaland avgir konsernbidrag og utbytte, og dette kan ha vært en avgjørende faktor her.

4.4.4 Egenkapitalandel i prosent

Formelen for egenkapitalandel finner vi i Tellefsen og Langlid, 2005:

$$EK \% = \frac{EK * 100}{TK} = \frac{702\ 672 * 100}{5\ 000\ 852} = 14,05 \%$$

Vi ser av tabell 5 at egenkapitalandelen har gått betraktelig ned fra 2006 til 2007 med 22,9 %. Dette skyldes at det var en nedgang i egenkapitalen denne perioden og at det var en oppgang i kortsiktig gjeld. Økningen i kortsiktig gjeld skyldes at det er før skyldig konsernbidrag og skyldig utbytte i 2007. Det har også vært en nedgang fra 2007 til 2008. Dette skyldes en økning i kortsiktig gjeld. Det er skyldig konsernbidrag på 2,6 mill. som gjør utslaget her.

Når vi sammenligner med barnehagene i Rogaland har Veldetun barnehage høyere egenkapitalandel de to første årene. I 2008 har barnehagene i Rogaland noe høyere andel enn Veldetun barnehage. Årsaken er skyldig konsernbidraget på 2,6 mill.

Tallet sier noe om hvor solid bedriften er og til høyere dette tallet er desto mer solid er bedriften. Egenkapitalprosenten bør være over 20 % for at bedriften skal kunne sies å være solid (kunnskapssenteret.com). Veldetun barnehage ligger godt over 20 % i 2006, men andelen går betydelig ned i 2007 og 2008. Her er det igjen konsernbidrag og utbytte som gjør at egenkapitalandelen har gått ned. Vi vil med grunnlag av dette si at soliditeten til Veldtun barnehage er god.

4.4.5 Gjeldsgrad

Formelen for dette tallet er hentet fra Tellefsen og Langli, 2005 s. 700

$$G = \frac{G}{EK} = \frac{4\ 298\ 180}{702\ 672} = 6,12$$

Gjeldsgraden til Veldetun barnehage har økt alle årene vi har analysert. Grunnen til det er at de har avgitt konsernbidrag, dette står som kortsiktig gjeld og gjør at gjeldsgraden blir større jo høyere dette bidraget er.

Gjeldsgraden er noe høyere for barnehagene i Rogaland de to første årene, og litt laver det siste året. Noen av barnehagene i utvalget har også avgitt konsernbidrag, dette kan være en av årsakene, en annen grunn er at noen også har langsiktig gjeld.

4.5 Verdsettelse

Espira Gruppen har utarbeidet en strategi for fremtiden som også påvirker Veldetun barnehage. Denne strategien går ut på at de har tenkt å bli enda bedre på kursing av de ansatte. Dette gjør at de ansatte kan brukes mer kostnadseffektivt i barnehagen, og dermed spare på utgifter. Espira gruppen har ansatt en egen fagdirektør ved administrasjonen som nå har utarbeidet en ny standard som skal innarbeides i alle Espira barnehagene. Denne skal være med på å forbedre kvaliteten på barnehagene, og kan medføre at foreldrene foretrekker Espira barnehagene fremfor andre barnehager. Dette er et mål Espira gruppen har.

Veldetun barnehage har fra 2005 til dags dato hatt tilnærmet full barnehage. Dette lover godt for fremtiden. Med full barnehagedekning i området vil det ikke bli bygget nye barnehager i nærheten av Veldetun barnehage, og er dermed ganske sikker på at plassene også skal bli fullt opp i fremtiden.

Hvis vi ser på egenkapitalandelen til Veldetun barnehage kan vi se at den har gått ned hvert år. Årsaken til dette er som nevnt under 4.4.4. at barnehagen har betalt konsernbidrag og utbytte. Om vi ser bort i fra konsernbidrag og utbytte ville egenkapitalandelen vært høyere. Konsernbidrag blir innbetalt etter hvor lønnsomt året har vært. Hadde barnehagen fått en nedgang i overskuddet, ville konsernbidraget blitt redusert. Ut i fra dette vil vi si at Veldetun barnehage har god soliditet, selv om egenkapitalandelen har vært lavere enn 20 % som er målet på om bedriften er solid. Vi mener med dette at Veldetun barnehage står godt rystet til å møte fremtiden.

Espira gruppen har budsjettet med en omsetning på om lag 1 milliard kroner i 2010. Dette gjør at Veldetun barnehage har et sterkt konsern i ryggen som vil bidra økonomisk om det vil bli behov for dette.

Det har vært diskutert om en skal fjerne statsstøtten til private barnehager. Dette kan medføre at den private barnehagebransjen får det tøffere. Det er allerede mange private barnehager som sliter økonomisk. Fjerne en denne støtten nå, vil antagelig dette resultere i konkurs for mange private barnehager. Dette kan medføre at mange av de kommunene som nå har oppnådd full barnehagedekning, hadde tapt mange plasser. Derfor vil dette forslaget antakeligvis ikke komme før barnehagebransjen er mer stabil.

5 Konklusjon

I denne oppgaven har vi jobbet ut i fra problemstillingen ”Hvordan er den økonomiske utviklingen i Espira Veldetun barnehage AS? ”

Kvaliteten på regnskapet har vært bra, og i samsvar med lover og god regnskapsskikk. Resultatene vi har kommet frem til i oppgaven gjennom utviklingsanalysen, nøkkeltallanalysen, årsregnskapene og informasjonen vi har fått gjennom intervju, har vist at Veldetun barnehage er en lønnsom og stabil bedrift med hensyn til den bransjen den driver i. Mye av årsaken til at denne barnehagen går så bra er på grunn av stordriftsfordelene de har ved å være under Espira konsernet, og fokuset de har på å drive kostnadseffektivt.

Veldetun barnehagen har siden starten i 2003 gått med overskudd, og de har siden 2006, avgitt en betydelig andel konsernbidrag til Espira gruppen. Dette gir oss en bekreftelse på at driften i Veldetun barnehage er lønnsom.

Konklusjon: Veldetun barnehage driver lønnsomt og har hatt en god økonomisk utvikling.

Litteraturliste

Aftenposten.no (2009). *Tror barnehager trikser med tall*. Hentet 20. januar 2010 fra <http://www.aftenposten.no/nyheter/iriks/article2864931.ece>

Atlantis utveksling (2010). *Au pair Norge*. Hentet 19. februar 2010 fra <http://www.mamut.net/atlantisu/subdet727.htm>

Barnehage.no (2010). *Om barnehage.no*. Hentet 15. februar 2010 fra <http://www.barnehage.no/no/Topmeny---temp/Om-Barnehageno/>

Barnehage.no (2008). *BI-ekspert tror på barnehagereklame*. Hentet 12. mars 2010 fra <http://www.barnehage.no/no/Nyheter/2008/Februar/Tror-pa-barnehage-reklame/>

Barnehage.no (2008). *Fakta om maksimalpris*. Hentet 15. februar 2010 www.barnehage.no/no/Fakta/Fakta-om-maksimalpris/

Barnehage.no (2008). *Ferske 2007-tall: Flere driver med underskudd*. Hentet 12. mars 2010 fra <http://www.barnehage.no/no/Nyheter/2008/Oktober/Ferske-2007-tall-Flere-driver-med-underskudd/>

Barnehageloven (2005). *Forskrift om likebehandling av barnehager*. Hentet 4. mars 2010 fra <http://www.lovdata.no/cgi-wift/ldles?doc=/sf/sf/sf-20040319-0539.html>

Barnehageloven (2005). *Lov om barnehager*. Hentet 25. mars 2010 fra <http://www.lovdata.no/all/hl-20050617-064.html>

Brønnøysundregistrene (2010). *Espira Veldetun AS*. Bestilt 4. mars 2010 fra <http://w2.brreg.no/enhet/sok/detalj.jsp?orgnr=985462372>

Dagmamma.no (2010). *Info om dagmamma*. Hentet 19. februar 2010 fra <http://www.dagmamma.no/index.php?side=artikkel&id=25>

Espira.no. (2010). *Om Espira*. Hentet 12. februar 2010 fra
(<http://espira.no/om-espira/espira-akademiet/>)

Finalisten kundemagasin for finale systemer AS (2009). Hentet 25. februar 2010 fra
http://img0.custompublish.com/getfile.php/943164.460.tqfycqarvw/Finalisten_juni_2009_LR.pdf?return=www.finale.no

Haugesund kommune (2010). *Private barnehager i Haugesund*. Hentet 13. mars 2010 fra
<http://www.haugesund.kommune.no/private-barnehager/category1460.html>

Haugesund kommune (2010). *Barnehager i haugesund*. Hentet 18. mars fra
<http://www.haugesund.kommune.no/barnehager-i-haugesund/category1635.html>

Haugesund kommune (2010). *Andre tilbud til barnehager*. Hentet 18. mars fra
<http://www.haugesund.kommune.no/andre-barnehager/category1706.html>

Haugesund kommune (2010). *Retten til å få barnehageplass*. Hentet 18. mars fra
<http://www.haugesund.kommune.no/tjenester-fra-a-til-aa/barnehageplass-article50719-210.html>

Haugesund kommune (2010). *Barnehagekart*. Hentet 18. mars fra
<http://www.haugesund.kommune.no/barnehagekartet/category2015.html>

Johannesen, A., Kristoffersen, L. & Tufte, P.A. (2005). *Forskningsmetode for økonomiske og administrative fag* (2.utg). Oslo: Abstrakt

Karmøy kommune (2010). *Full barnehagedekning*. Hentet 23. februar 2010 fra
<http://www.karmoy.kommune.no/nyhet/2009/530-sokere-til-barnehageplass/>

Karmøy kommune (2010). *Barnehagene i Karmøy*. Hentet 23. februar 2010 fra
<http://www.karmoy.kommune.no/tema/barnehage>

Karmøy kommune (2010). *Barnehagene i Karmøy kart*. Hentet 23. februar 2010 fra <http://www.karmoy.kommune.no/tema/barnehage/kart%20over%20barnehager%20ny.pdf/vie w?searchterm=barnehager>

Kpmg.no (2010). *Konsernbidrag*. Hentet 25. januar 2010 fra http://www.kpmg.no/arch/_img/9456900.pdf

Kristoffersen, T.(2005) *Årsregnskapet: En grunnleggende innføring* Bergen: Fagbokforlaget

Kristoffersen, T. (2008) *Regnskapsteori* Bergen: Fagbokforlaget

Kunnskapssenteret (2004). *Finansiering og Soliditetsanalyse*. Hentet 3.mai 2010 fra <http://www.kunnskapssenteret.com/articles/2373/1/Finansierings---og-soliditetsanalyser/Finansierings---og-soliditetsanalyser.html>

Kunnskapssenteret (2004). *Rentabilitetsanalyser*. Hentet 3.mai 2010 fra <http://www.kunnskapssenteret.com/articles/2371/1/Rentabilitetsanalyser/Rentabilitetsanalyse r.html>

Nettavisen (2009). *De bør ikke få statsstøtte*. Hentet 18. mars 2010 fra <http://www.nettavisen.no/nyheter/valg/article2703395.ece>

Nav (2010). *Kontantstøtte*. Hentet 18. mars 2010 fra <http://www.nav.no/Familie/Kontantst%C3%B8tte>

Purehelp.no (2009). *Barnas Kulturhage AS*. Hentet 8. mai 2010 fra <http://purehelp.no/firma/detaljer/2/BARNAS+KULTURHAGE+AS/5B4B4F454716444140.html>

Purehelp.no (2009). *Espira Bjørgene AS*. Hentet 8. mai 2010 fra <http://purehelp.no/firma/detaljer/2/ESPIRA+BJØRGENE+AS/5B4B4F43431E44444A.html>

Purehelp.no (2009). *Espira Fjeldebakkane AS*. Hentet 8. mai 2010 fra <http://purehelp.no/firma/detaljer/2/ESPIRA+FJELDEBAKKANE+AS/5B4B4043461B454D46.html>

Purehelp.no (2009). *Espira Garhaug AS*. Hentet 8. mai 2010 fra <http://purehelp.no/firma/detaljer/2/ESPIRA+GARHAUG+AS/5B4B414E4618444C42.html>

Purehelp.no (2009). *Espira Østrem AS*. Hentet 8. mai 2010 fra <http://purehelp.no/firma/detaljer/2/ESPIRA+ØSTREM+AS/5B4B414E4618454047.html>

Purehelp.no (2009). *Espira Århaug AS*. Hentet 8. mai 2010 fra <http://purehelp.no/firma/detaljer/2/ESPIRA+ÅRHAUG+AS/5B4B4F474119464146.html>

Purehelp.no (2009). *Kreativ Barnehage AS*. Hentet 8. mai 2010 fra <http://purehelp.no/firma/detaljer/2/KREATIV+BARNEHAGE+AS/5B4B404E401C494546.html>

Purehelp.no (2009). *Udland FUS Barnehage AS*. Hentet 8. mai 2010 fra <http://purehelp.no/firma/detaljer/2/UDLAND+FUS+BARNEHAGE+AS/5A4B404F411A424C40.html>

Purehelp.no (2009). *Ølensjøen FUS Barnehage*. Hentet 8. mai 2010 fra <http://purehelp.no/firma/detaljer/2/ØLENSJØEN+FUS+BARNEHAGE+AS/5B4B414E4F18454343.html>

Regjeringen.no (2010). *Investeringskudd til nye barnehageplasser-2010*. Hentet 14. april 2010 fra <http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/dok/rundskriv/2010/Rundskriv-F-04-2010-Investeringskudd-til-nye-barnehageplasser-2010.html?id=593447>

Regjeringen.no (2010). *Obligatorisk tjeneste pensjon (OTP)*. Hentet. 19. april 2010 fra <http://www.regjeringen.no/nb/dep/fin/tema/finansmarkedene/otp.html?id=487376>

Regjeringen.no (2005). *Plattform for regjeringsamarbeid mellom Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet (s. 43)*. Hentet 5. mars 2010 fra http://www.regjeringen.no/upload/SMK/Vedlegg/2005/regjeringsplattform_SoriaMoria.pdf

Roos, G. Krogh, G.V., & Roos, J. (2005). *Strategi: En innføring* (4.utg). Bergen Fagbokforlaget.

Statistisk sentralbyrå (2009). *Statistisk årbok 2009*. Hentet 3. mai 2010 fra <http://www.ssb.no/aarbok/tab/tab-458.html>

Tellefsen, J. T. og Langli, J.C. (2005) *Årsregnskapet*. Oslo: Gyldendal Akademisk

Tv2 Nyhetene (2008). *Slår alarm om private barnehager*. Hentet 8. februar 2010 fra <http://www.tv2nyhetene.no/innenriks/slaar-alarm-om-private-barnehager-2298163.html>

Veldetun barnehage (2010). *Hovedside*. Hentet 4. februar 2010 fra <http://veldetun.espira.no/>

Veldetun barnehage (2009). *Vedtekter for Espira Veldetun barnehage*. Hentet 20. februar 2010 fra

<http://veldetun.espira.no/index.php?mapping=4>

Veldetun barnehage (2010). *Avdeling Gruvå*. Hentet 6. mars 2010 fra

<http://veldetun.espira.no/index.php?mapping=14>

Veldetun barnehage (2010). *Avdeling Kongsgården*. Hentet 6. mars 2010 fra

<http://veldetun.espira.no/index.php?mapping=20>

Veldetun barnehage (2010). *Avdeling Smiå*. Hentet 6. mars 2010 fra

<http://veldetun.espira.no/index.php?mapping=8>

Veldetun barnehage (2010). *Avdeling Vikingskipet*. Hentet 6. mars 2010 fra

<http://veldetun.espira.no/index.php?mapping=9>

Veldetun barnehage(2009). *Priser*. Hentet 5. februar 2010 fra

<http://veldetun.espira.no/index.php?mapping=25>

Veldetun barnehage (2010). *Visjon og verdier*. Hentet 25. februar 2010 fra

http://veldetun.espira.no/index.php?mapping=154&barnebygg_veldetun=bf6c470364f63818fd93e3d6b9c3c6ac

Vedlegg

Vedlegg 1

Sammendrag av intervju.

Vi valgte å intervju økonomisjefen i Espira, André Kidess. Dette gjorde vi for å få svar på enkelte ting vi ikke fant ut av selv. Men også for å bekrefte og eventuelt avkrefte ulike forhold i de analysene vi har gjort av regnskapet til Veldetun barnehage.

Hovedinntektene til barnehager er foreldrepengene, inkludert kostpenger, statlig tilskudd og kommunalt tilskudd. Statstilskuddet varierer fra barn til barn alt etter alder, og antall timer de er i barnehagen. Kommunalt tilskudd er 85 % av kostnadene de kommunale barnehagene har per barn, og dette varierer fra kommune til kommune. Kidess mente at kommunale barnehager er ineffektive og av den grunn har høyere kostnader enn private barnehager. Dette vil da komme de private barnehagene til gode.

De kommunale satsene i Karmøy kommune er i 2010 per år; 179 280 kr per barn fra 0-3 år og 71 280 kr per barn fra 4-6 år. Statstilskuddet per barn med full barnehageplass i 2010 per år kr 104 305 for 0-3 år og kr 58 170 for 4-6 år.

Det er lovbestemt hvor mange voksne det skal være per barn. Barna i aldersgruppa 0-2 år skal ha flere voksne enn barna fra 3-6 år. Det som skjer er at de flytter de som fyller tre år i løpet av året opp til de store barna fra starten av året samtidig som de får støtte som om det er et lite barn, og på denne måten tjener de mer. Kidess bekreftet at Espira gruppen vet å benytte seg av dette. Espira gruppen er også opptatt av balansen mellom fornøyde ansatte og barn. For å klare dette behøver de gode leder i barnehagene med på laget. Veldetun barnehage drives godt og er effektive.

Veldetun barnehage eier ikke barnehagebygget selv, de leier det av Service Property AS som er et eiendomsselskap der hovedaksjonærene også er aksjonærer i Espira. Husleien beregnes som 11 % av verdien på bygget. Denne satsen er høyere enn det Espira Eiendom AS tar i leie for sine barnehagebygg, de tar 9 % i leie av verdien på bygget til barnehagene. Kidess informerte selv om dette, og var klar over at prisen var høy.

Veldetun barnehage avgir ikke lenger utbytte, men avgir konsernbidrag til Espira gruppen. Dette gjøres på grunn av skattemessige hensyn forklarte Kidess. Han kunne også fortelle at aksjonærene i Espira gruppen ikke tar ut utbytte og at det vil komme aksjonærene til gode når de om noen år vil selge aksjene i selskapet.

Kidess informerte også om stordriftsfordelene til Espira. I og med at de er så store, har de fått gode avtaler med leverandører til for eksempel lekeapparat, inventar og forbruksmateriell. Espira gruppen har en felles administrasjon for alle selskapene i Espira konsernet. Denne administrasjonen har opparbeidet seg gode kunnskaper innen denne spesielle bransjen, som er så sterkt regulert av lover og forskrifter. Dette kommer de enkelte barnehagene til gode da de slipper å ta seg av økonomien, søknader om tilskudd etc. Barnehagen betaler et administrasjonshonorar til Espira gruppen som er på 3 % av inntektene. Barnehagene i Espira gruppen kan med dette lettere konsentrere seg om personalet, og drifte barnehagen mest mulig effektivt.

I mange tilfeller mener Kidess at deres administrasjon, kjenner barnehageloven bedre enn enkelte kommuner. Halvparten av vedtektene til enkelte kommuner er feil og i 95 % av sakene Espira gruppen klager på, vinner de.

Espira gruppen er en stor aktør i distriktet, og er kjente for folk flest. De har også klart å opparbeidet seg et godt omdømme. Dette gjør det lettere for dem å søke om bygging av nye barnehager, og det hjelper de å få fullt opp barnehageplassene.

Vi fikk årsregnskapet for 2009 av Kidess da vi intervjuet han. Det er nedgang driftsinntekten og en liten oppgang i driftskostnaden. Driftsresultatet utgjorde i 2009 bare 7 % av driftsinntektene mot 18 % i 2008. Det ble i 2009 avgitt et konsernbidrag på kr 690 000. Husleien til Service Property har gått opp, fra kr 1 375 000 i 2008 til 1471680 i 2009.

I løpet av 2010 regner Espira gruppen med å passere 1 milliard i omsetning.

Konsernmodellen Espira gruppen har bygd opp, gjør at de klarer å drive effektiv og lønnsomt sier Kidess.

Vedlegg 2

Regnskapene for Espira Veldetun barnehage AS

Veldetun Drift AS

Resultatregnskap

	Note	2005	2004
Driftsinntekter			
Driftsinntekter	1,7	8 770 439	7 433 544
Sum driftsinntekter		8 770 439	7 433 544
Driftskostnader			
Lønnskostnader	2	5 317 646	5 132 569
Andre driftskostnader	1,8,9	2 708 614	2 091 158
Tap på fordringer		0	9 250
Sum driftskostnader		8 026 260	7 232 977
Driftsresultat		744 179	200 567
Finansinntekter og finanskostnader			
Renteinntekter		30 597	13 108
Andre finansinntekter		0	1 984
Rentekostnader		14 050	681
Netto finansposter		16 547	14 411
Ordinært resultat før skattekostnad		760 726	214 978
Skattekostnad på ordinært resultat	3	213 184	60 195
Årsresultat		547 542	154 783
Overføringer			
Overført til annen egenkapital	4	547 542	154 783
Sum overført		547 542	154 783

Veldetun Drift AS

Balanse pr. 31.12

	Note	2005	2004
EIENDELER			
Anleggsmidler			
Immaterielle eiendeler			
Utsatt skattefordel	3	102 704	52 690
Sum immaterielle eiendeler		<u>102 704</u>	<u>52 690</u>
Sum anleggsmidler		<u>102 704</u>	<u>52 690</u>
Omløpsmidler			
Fordringer			
Kundefordringer	1	39 745	156 515
Andre fordringer	1	317 706	249 096
Sum fordringer		<u>357 451</u>	<u>405 611</u>
Bankinnskudd, kontanter o.l	6	<u>2 527 070</u>	<u>1 178 940</u>
Sum omløpsmidler		<u>2 884 521</u>	<u>1 584 551</u>
SUM EIENDELER		<u>2 987 225</u>	<u>1 637 241</u>
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
Innskutt egenkapital			
Aksjekapital	5	<u>100 000</u>	<u>100 000</u>
Sum innskutt egenkapital		<u>100 000</u>	<u>100 000</u>
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital	4,5	<u>564 796</u>	<u>17 254</u>
Sum opptjent egenkapital		<u>564 796</u>	<u>17 254</u>
Sum egenkapital		<u>664 796</u>	<u>117 254</u>
Gjeld			
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		101 701	28 261
Forskudd fra kunder		37 980	89 845
Betalbar skatt	3	263 198	57 056
Gjeld til konsernselskaper	8	250 000	16 775
Gjeld til Veldetun Barnehage AS		557 350	361 500
Skyldige off. avg., inkl. skattegj. og feriepenger		790 922	807 871
Annen kortsiktig gjeld		321 278	158 679
Sum kortsiktig gjeld		<u>2 322 429</u>	<u>1 519 987</u>
Sum gjeld		<u>2 322 429</u>	<u>1 519 987</u>
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		<u>2 987 225</u>	<u>1 637 241</u>

I styret for Veldetun Drift AS, 31.12.05

T. Naell
B. Njåbun
E. H.

Veldetun Drift AS

Resultatregnskap

	Note	2006	2005
Driftsinntekter			
Driftsinntekter	1,8	9 584 394	8 770 439
Sum driftsinntekter		9 584 394	8 770 439
Driftskostnader			
Lønnskostnader	2	6 109 175	5 317 646
Andre driftskostnader	1,9,10	2 416 588	2 708 614
Tap på fordringer		8 180	0
Sum driftskostnader		8 533 943	8 026 260
Driftsresultat		1 050 451	744 179
Finansinntekter og finanskostnader			
Renteinntekter		61 058	30 597
Rentekostnader		55	14 050
Netto finansposter		61 003	16 547
Ordinært resultat før skattekostnad		1 111 454	760 726
Skattekostnad på ordinært resultat	4	311 207	213 184
Årsresultat		800 247	547 542
Overføringer			
Avgitt konsernbidrag	5	400 000	
Spart skatt av avgitt konsernbidrag	4	-112 000	
Overført til annen egenkapital	5	512 247	547 542
Sum overført		800 247	547 542

Veldetun Drift AS

Balanse pr. 31.12

	Note	2006	2005
EIENDELER			
Anleggsmidler			
Immaterielle eiendeler			
Utsatt skattefordel	4	75 675	102 704
Varige driftsmidler			
Oppgraderinger og utstyr	3	348 902	0
Sum anleggsmidler		424 577	102 704
Omløpsmidler			
Fordringer			
Kundefordringer	1	0	39 745
Andre fordringer	1	257 918	317 706
Sum fordringer		257 918	357 451
Bankinnskudd, kontanter o.l	7	2 159 333	2 527 070
Sum omløpsmidler		2 417 251	2 884 521
SUM EIENDELER		2 841 828	2 987 225
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
Innskutt egenkapital			
Aksjekapital	6	100 000	100 000
Sum innskutt egenkapital		100 000	100 000
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital	5,6	1 077 043	564 796
Sum opptjent egenkapital		1 077 043	564 796
Sum egenkapital		1 177 043	664 796
Gjeld			
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		26 497	101 701
Forskudd fra kunder		18 347	37 980
Betalbar skatt	4	172 178	263 198
Skyldig konsernbidrag		400 000	
Gjeld til konsernselskaper	9	0	250 000
Gjeld til Veldetun Barnehage AS		0	557 350
Skyldige off. avg., inkl. skattegj. og feriepenger		845 390	790 922
Annen kortsiktig gjeld		202 373	321 278
Sum kortsiktig gjeld		1 664 785	2 322 429
Sum gjeld		1 664 785	2 322 429
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		2 841 828	2 987 225

I styret for Veldetun Drift AS, 31.12.06

Veldetun Drift AS

Resultatregnskap

	Note	2007	2006
Driftsinntekter			
Driftsinntekter	1,8	10 539 022	9 584 394
Sum driftsinntekter		10 539 022	9 584 394
Driftskostnader			
Avskrivninger	3	72 842	0
Lønnskostnader	2	6 920 093	6 109 175
Andre driftskostnader	1,9,10	2 847 282	2 416 588
Tap på fordringer		1 545	8 180
Sum driftskostnader		9 841 762	8 533 943
Driftsresultat		697 260	1 050 451
Finansinntekter og finanskostnader			
Renteinntekter	9	131 728	61 058
Rentekostnader		96	55
Netto finansposter		131 632	61 003
Ordinært resultat før skattekostnad		828 892	1 111 454
Skattekostnad på ordinært resultat	4	231 757	311 207
Årsresultat		597 135	800 247
Overføringer			
Avgitt konsernbidrag	5	800 000	400 000
Spart skatt av avgitt konsernbidrag	4	-224 000	-1 12 000
Avgitt utbytte	5	500 000	
Overført fra annen egenkapital	5	-478 865	512 247
Sum overført		597 135	800 247

Veldetun Drift AS

Balanse pr. 31.12

	Note	2007	2006
EIENDELER			
Anleggsmidler			
Immaterielle eiendeler			
Utsatt skattefordel	4	71 712	75 675
Sum immaterielle eiendeler		<u>71 712</u>	<u>75 675</u>
Varige driftsmidler			
Oppgraderinger uteområdet	3	162 363	0
Utstyr og inventar	3	300 147	348 902
Sum varige driftsmidler		<u>462 510</u>	<u>348 902</u>
Sum anleggsmidler		<u>534 222</u>	<u>424 577</u>
Omløpsmidler			
Fordringer			
Kundefordringer	1	14 554	0
Fodring konsernselskap	9	511 545	
Andre fordringer	1	160 055	257 918
Sum fordringer		<u>686 154</u>	<u>257 918</u>
Bankinnskudd, kontanter o.l	7	2 548 956	2 159 333
Sum omløpsmidler		<u>3 235 110</u>	<u>2 417 251</u>
SUM EIENDELER		<u>3 769 332</u>	<u>2 841 828</u>
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
Innskutt egenkapital			
Aksjekapital	6	100 000	100 000
Sum innskutt egenkapital		<u>100 000</u>	<u>100 000</u>
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital	5,6	598 178	1 077 043
Sum opptjent egenkapital		<u>598 178</u>	<u>1 077 043</u>
Sum egenkapital		<u>698 178</u>	<u>1 177 043</u>
Gjeld			
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		93 931	26 497
Forskudd fra kunder		60 636	18 347
Betalbar skatt	4	3 794	172 178
Skyldig konsernbidrag	5	800 000	400 000
Skyldig utbytte	5	500 000	0
Gjeld til konsernselskaper	9	235 208	0
Skyldige off. avg., inkl. skattegj. og feriepenger		1 037 398	845 390
Annen kortsiktig gjeld		340 187	202 373
Sum kortsiktig gjeld		<u>3 071 154</u>	<u>1 664 785</u>
Sum gjeld		<u>3 071 154</u>	<u>1 664 785</u>
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		<u>3 769 332</u>	<u>2 841 828</u>

I styret for Veldetun Drift AS, 31.12.07

G. Ringebotten

V. Ball

E. J.

Veldetun Drift AS

Resultatregnskap

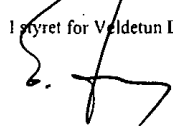
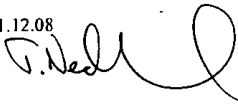
	Note	2008	2007
Driftsinntekter			
Driftsinntekter	1,8	12 872 143	10 539 022
Sum driftsinntekter		12 872 143	10 539 022
Driftskostnader			
Avskrivninger	3	117 289	72 842
Lønnskostnader	2	7 196 937	6 920 093
Andre driftskostnader	1,9,10	3 239 419	2 847 282
Tap på fordringer		-2 838	1 545
Sum driftskostnader		10 550 807	9 841 762
Driftsresultat		2 321 336	697 260
Finansinntekter og finanskostnader			
Renteinntekter	9	283 726	131 728
Rentekostnader		0	96
Netto finansposter		283 726	131 632
Ordinært resultat før skattekostnad		2 605 062	828 892
Skattekostnad på ordinært resultat	4	728 568	231 757
Årsresultat		1 876 494	597 135
Overføringer			
Avgitt konsernbidrag	5	2 600 000	800 000
Spart skatt av avgitt konsernbidrag	4	-728 000	-224 000
Avgitt utbytte	5	0	500 000
Overført fra annen egenkapital	5	4 494	-478 865
Sum overført		1 876 494	597 135

Veldetun Drift AS

Balanse pr. 31.12

	Note	2008	2007
EIENDELER			
Anleggsmidler			
Immaterielle eiendeler			
Utsatt skattefordel	4	77 003	71 712
Sum immaterielle eiendeler		<u>77 003</u>	<u>71 712</u>
Varige driftsmidler			
Oppgraderinger uteområdet	3	146 127	162 363
Utstyr og inventar	3	299 303	300 147
Sum varige driftsmidler		<u>445 430</u>	<u>462 510</u>
Sum anleggsmidler		<u>522 433</u>	<u>534 222</u>
Omløpsmidler			
Fordringer			
Kundefordringer	1	22 903	14 554
Fordring konsernselskap	9	20 630	511 545
Andre fordringer	1	344 689	160 055
Sum fordringer		<u>388 222</u>	<u>686 154</u>
Bankinnskudd, kontanter o.l	7	4 090 197	2 548 956
Sum omløpsmidler		<u>4 478 419</u>	<u>3 235 110</u>
SUM EIENDELER		<u>5 000 852</u>	<u>3 769 332</u>
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
Innskutt egenkapital			
Aksjekapital	6	100 000	100 000
Sum innskutt egenkapital		<u>100 000</u>	<u>100 000</u>
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital	5,6	602 672	598 178
Sum opptjent egenkapital		<u>602 672</u>	<u>598 178</u>
Sum egenkapital		<u>702 672</u>	<u>698 178</u>
Gjeld			
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		61 783	93 931
Leverandørgjeld konsernselskap		122 987	
Forskudd fra kunder		59 058	60 636
Betalbar skatt	4	5 860	3 794
Skyldig konsernbidrag	5	2 600 000	800 000
Skyldig utbytte	5	0	500 000
Gjeld til konsernselskaper	9	0	235 208
Skyldige off. avg., inkl. skattegj. og feriepenger		1 107 401	1 037 398
Annen kortsiktig gjeld		341 091	340 187
Sum kortsiktig gjeld		<u>4 298 180</u>	<u>3 071 154</u>
Sum gjeld		<u>4 298 180</u>	<u>3 071 154</u>
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		<u>5 000 852</u>	<u>3 769 332</u>

I styret for Veldetun Drift AS, 31.12.08

Utviklingsanalyse

Årsregnskap for Espira Veldetun AS 2005-2008

Resultatregnskap	Regnskapstall				Prosent av driftsinntekter				Endring i % frå			
	2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008	2005-2006	2006-2007	2007-2008	2007-2008
Driftsinntekter												
Driftsinntekter	8 770 439	9 584 394	10 539 022	12 872 143	100 %	100 %	100 %	100 %	9,28 %	9,96 %	22,14 %	22,14 %
Sum Driftsinntekter	8 770 439	9 584 394	10 539 022	12 872 143	100 %	100 %	100 %	100 %	9,28 %	9,96 %	22,14 %	22,14 %
Driftskostnader												
Avskrivninger	0	0	72 842	117 289	0,00 %	0,00 %	0,69 %	0,91 %	N/A*	N/A*	61,02 %	61,02 %
Lønnskostnader	5 317 646	6 109 175	6 920 093	7 196 937	60,63 %	63,74 %	65,66 %	55,91 %	14,88 %	13,27 %	4,00 %	4,00 %
Andre driftskostnader	2 708 614	2 416 588	2 847 282	3 239 419	30,88 %	25,21 %	27,02 %	25,17 %	-10,78 %	17,82 %	13,77 %	13,77 %
Tap på fordringer	0	8 180	1 545	-2 838	0,00 %	0,09 %	0,01 %	-0,02 %	0,00 %	-81,11 %	-283,69 %	-283,69 %
Sum driftskostnader	8 026 260	8 533 943	9 841 762	10 550 807	91,51 %	89,04 %	93,38 %	81,97 %	6,33 %	15,32 %	7,20 %	7,20 %
Driftsresultat	744 179	1 050 451	697 260	2 321 336	8,49 %	10,96 %	6,62 %	18,03 %	41,16 %	-33,62 %	232,92 %	232,92 %
Finansinntekter og finanskostnader												
Renteinntekt	30 597	61 058	131 728	283 726	0,35 %	0,64 %	1,25 %	2,20 %	99,56 %	115,74 %	115,39 %	115,39 %
Andre finansinntekter	0	0	0	0								
Rentekostnad	-14 050	-55	-96	0	-0,16 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	-99,61 %	74,55 %	-100,00 %	-100,00 %
Netto finansposter	16 547	61 003	131 632	283 726	0,19 %	0,64 %	1,25 %	2,20 %	268,67 %	115,78 %	115,54 %	115,54 %
Ordinært resultat før skattekostnad	760 726	1 111 454	828 892	2 605 062	8,67 %	11,60 %	7,86 %	20,24 %	46,10 %	-25,42 %	214,28 %	214,28 %
Skattekostnad på ordinært resultat	213 184	311 207	231 757	728 568	2,43 %	3,25 %	2,20 %	5,66 %	45,98 %	-25,53 %	214,37 %	214,37 %
Årsresultat	547 542	800 247	597 135	1 876 494	6,24 %	8,35 %	5,67 %	14,58 %	46,15 %	-25,38 %	214,25 %	214,25 %
Overføringer												
Avgitt konsernbidrag	0	400 000	800 000	2 600 000								
Spart skatt av avgitt konsernbidrag	0	-112 000	-224 000	-728 000								
Avgitt utbytte	0	0	500 000	0								
Overført til annen egenkapital	547 542	512 247	-478 865	4 494								
Sum overført	547 542	800 247	597 135	1 876 494								

Balanse per 31.12	Regnskapstall			Prosent av balansesum			Endring i % frå				
	2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008	2005-2006	2006-2007	2007-2008
EIENDELER											
<i>Anleggsmidler</i>											
Immaterielle eiendeler											
Utsatt skattefordel	102 704	75 675	71 712	77 003	3,44 %	2,66 %	1,90 %	1,54 %	-26,32 %	-5,24 %	7,38 %
Sum immaterielle eiendeler	102 704	75 675	71 712	77 003	3,44 %	2,66 %	1,90 %	1,54 %	-26,32 %	-5,24 %	7,38 %
<i>Varige driftsmidler</i>											
Oppgradering uteområde	0	0	162 363	146 127	0,00 %	0,00 %	4,31 %	2,92 %	N/A*	N/A*	-10,00 %
Utstyr og inventar	0	348 902	300 147	299 303	0,00 %	12,28 %	7,96 %	5,99 %	N/A*	-13,97 %	-0,28 %
Sum varig driftsmidler	0	348 902	462 510	445 430	0,00 %	12,28 %	12,27 %	8,91 %	N/A*	32,56 %	-3,69 %
Sum anleggsmidler	102 704	424 577	534 222	522 433	3,44 %	14,94 %	14,17 %	10,45 %	313,40 %	25,82 %	-2,21 %
<i>Omløpsmidler</i>											
Fordringer											
Kundefordringer	39 745	0	14 554	22 903	1,33 %	0,00 %	0,39 %	0,46 %	-100,00 %	N/A*	57,37 %
Fordring konsernselskap	0	0	511 545	20 630	0,00 %	0,00 %	13,57 %	0,41 %	N/A*	N/A*	-95,97 %
Andre fordringer	317 706	257 918	160 055	344 689	10,64 %	9,08 %	4,25 %	6,89 %	-18,82 %	-37,94 %	115,36 %
Sum fordringer	357 451	257 918	686 154	388 222	11,97 %	9,08 %	18,20 %	7,76 %	-27,85 %	166,04 %	-43,42 %
Bankinnskudd, kontanter/ol	2 527 070	2 159 333	2 548 956	4 090 197	84,60 %	75,98 %	67,62 %	81,79 %	-14,55 %	18,04 %	60,47 %
Sum omløpsmidler	2 884 521	2 417 251	3 235 110	4 478 419	96,56 %	85,06 %	85,83 %	89,55 %	-16,20 %	33,83 %	38,43 %
SUM EIENDELER	2 987 225	2 841 828	3 769 332	5 000 852	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	-4,87 %	32,64 %	32,67 %

EGENKAPITAL OG GJELD														
Egenkapital														
Innskutt egenkapital	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	3,35 %	3,52 %	2,65 %	2,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Sum innskutt egenkapital	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	3,35 %	3,52 %	2,65 %	2,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Opptjent egenkapital														
Annen egenkapital	564 796	1 077 043	598 178	602 672	602 672	602 672	18,91 %	37,90 %	15,87 %	12,05 %	90,70 %	-44,46 %	0,75 %	0,75 %
Sum opptjent egenkapital	564 796	1 077 043	598 178	602 672	602 672	602 672	18,91 %	37,90 %	15,87 %	12,05 %	90,70 %	-44,46 %	0,75 %	0,75 %
Sum egenkapital	664 796	1 177 043	698 178	702 672	702 672	702 672	22,25 %	41,42 %	18,52 %	14,05 %	77,05 %	-40,68 %	0,64 %	0,64 %
Gjeld														
Kortsiktig gjeld														
Leverandørgjeld	101 701	26 497	93 931	61 783	61 783	61 783	3,40 %	0,93 %	2,49 %	1,24 %	-73,95 %	254,50 %	-34,23 %	-34,23 %
Leverandørgjeld konsernsekskap	0	0	0	122 987	122 987	122 987	0,00 %	0,00 %	0,00 %	2,46 %	N/A*	N/A*	N/A*	N/A*
Forskudd fra kunder	37 980	18 347	60 636	59 058	59 058	59 058	1,27 %	0,65 %	1,61 %	1,18 %	-51,69 %	230,50 %	-2,60 %	-2,60 %
Betalbar skatt	263 198	172 178	3 794	5 860	5 860	5 860	8,81 %	6,06 %	0,10 %	0,12 %	-34,58 %	-97,80 %	54,45 %	54,45 %
Skyldig konsernbidrag	0	400 000	800 000	2 600 000	2 600 000	2 600 000	0,00 %	14,08 %	21,22 %	51,99 %	N/A*	100,00 %	225,00 %	225,00 %
skyldig utbytte	0	0	500 000	0	0	0	0,00 %	0,00 %	13,26 %	0,00 %	N/A*	N/A*	-100,00 %	-100,00 %
Gjeld konsernsekskaper	250 000	0	235 208	0	0	0	8,37 %	0,00 %	6,24 %	0,00 %	-100,00 %	N/A*	-100,00 %	-100,00 %
Gjeld til Veldetun Barnehage AS	557 350	0	0	0	0	0	18,66 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	-100,00 %	N/A*	N/A*	N/A*
Skyldige off. avg., inkl. skattegi. Og feriepel	790 922	845 390	1 037 398	1 107 401	1 107 401	1 107 401	26,48 %	29,75 %	27,52 %	22,14 %	6,89 %	22,71 %	6,75 %	6,75 %
Annen kortsiktig gjeld	321 278	202 373	340 187	341 091	341 091	341 091	10,76 %	7,12 %	9,03 %	6,82 %	-37,01 %	68,10 %	0,27 %	0,27 %
Sum kortsiktig gjeld	2 322 429	1 664 785	3 071 154	4 298 180	4 298 180	4 298 180	77,75 %	58,58 %	81,48 %	85,95 %	-28,32 %	84,48 %	39,95 %	39,95 %
Sum gjeld	2 322 429	1 664 785	3 071 154	4 298 180	4 298 180	4 298 180	77,75 %	58,58 %	81,48 %	85,95 %	-28,32 %	84,48 %	39,95 %	39,95 %
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	2 987 225	2 841 828	3 769 332	5 000 852	5 000 852	5 000 852	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	-4,87 %	32,64 %	32,67 %	32,67 %

NØKKELTALL	Espira Veldetun barnehage			Barnehager i Rogaland		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008
Egenkapitalrentabilitet etter skatt i prosent	86,90	50,28	197,44	122,94	34,53	37,75
Totalkapitalrentabilitet i prosent	38,14	25,08	59,41	18,89	9,93	12,56
Likviditetsgrad 1	1,45	1,05	1,04	1,42	1,28	1,40
Egenkapitalandel i prosent	41,42	18,52	14,05	14,73	13,60	17,77
Resultatgrad i prosent	11,60	7,87	20,24	12,79	6,80	6,74
Driftsmargin i prosent	10,96	6,62	18,03	12,29	5,59	5,21
Totalkapitalens omløpshastighet	3,29	3,19	2,94	1,48	1,46	1,55
Overskuddsgrad	0,08	0,06	0,15	0,08	0,04	0,04
Leverage	3,16	2,57	4,35	10,19	6,19	5,66
Gjeldsgrad	1,41	4,40	6,12	5,79	6,35	4,63

Vedlegg 4

Bransjetall 9 barnehager i Rogaland, summert:

Resultatregnskap	2005	2006	2007	2008
Driftsinntekter	35 094 000	77 400 000	83 670 000	94 667 000
Driftsresultat	1 912 000	9 509 000	4 681 000	4 927 900
Finansinntekter	70 000	394 000	1 005 000	1 452 000
Rentekostnader	556 000	1 144 000	1 314 000	1 180 000
Ordinærtresultat før skattekostnad	1 425 000	8 759 000	4 373 000	6 487 000
Årsresultat	955 000	6 324 000	3 143 000	4 005 000
Konsernbidrag	0		1 188 000	1 537 000
Utbytte			2 000 000	

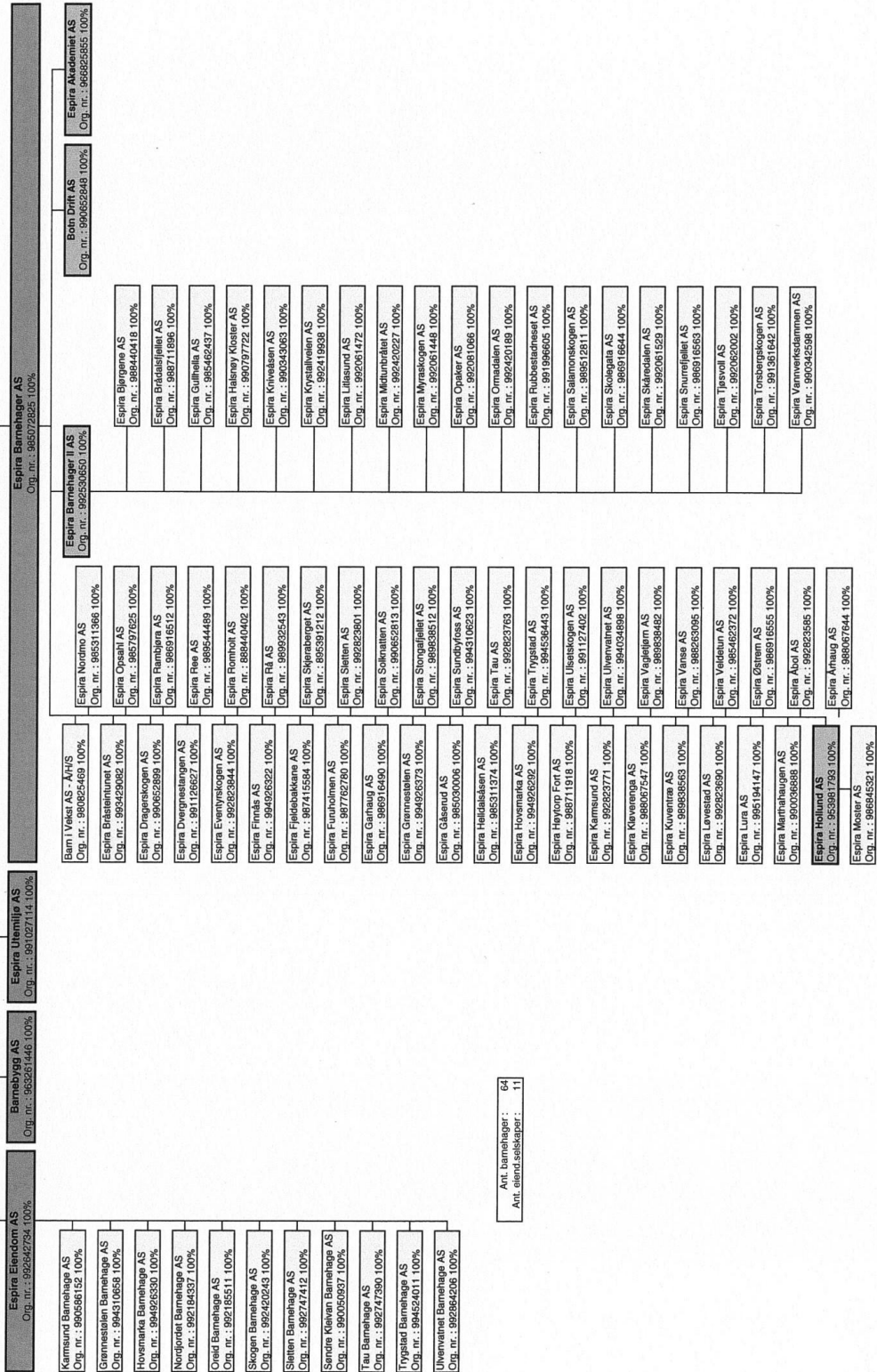
Balanseregnskap	2005	2006	2007	2008
Sum Anlegsmidler	32 606 000	32 718 000	32 626 000	31 770 000
Sum Omløpsmidler	17 084 000	22 467 000	26 787 000	30 929 000
Sum Eiendeler	49 690 000	55 185 000	59 413 000	62 699 000
Sum egenkapital	2 162 000	8 126 000	8 079 000	11 141 000
Sum Ingsiktig gjeld	20 033 000	31 273 000	30 362 000	29 425 000
Sum kortiktig gjeld	27 495 000	15 786 000	20 972 000	22 133 000
Sum gjeld	47 528 000	47 059 000	51 334 000	51 558 000
Sum egenkapital og gjeld	49 690 000	55 185 000	59 413 000	62 699 000

NØKKELTALL barnehager i Rogaland	2006	2007	2008
Egenkapitalrentabilitet etter skatt i prosent	122,94	34,53	37,75
Totalkapitalrentabilitet i prosent	18,89	9,93	12,56
Likviditetsgrad 1	1,42	1,28	1,40
Egenkapitalandel i prosent	14,73	13,60	17,77
Resultatgrad i prosent	12,79	6,80	6,74
Driftsmargin i prosent	12,29	5,59	5,21
Totalkapitalens omløpshastighet	1,48	1,46	1,55
Finansieringsgrad 1	0,83	0,85	0,78
Overskuddsgrad	0,08	0,04	0,04
Leverage	10,19	6,19	5,66
Gjeldsgrad	5,79	6,35	4,63

Vedlegg 5

Organisasjonskart 2010

Sist oppdatert : 14.04.2010
Versjon : 1.5

Ant. barnehager : 64
Ant. eiendomselskaper : 11

BEKREFTELSE

Jeg gir med dette samtykke til at Bacheloroppgaven min kan publiseres på Internet gjennom biblioteket sitt elektroniske system (Bibsys) – merket med mitt navn.

Publisering er aktuelt for oppgaver med karakteren A eller B, samt unntaksvis for oppgaver der veileder/sensor måtte mene at tema/innhold er såpass spesielt at oppgaven bør offentliggjøres selv om ikke karakterkravet oppfylles.

Publisering - JA:

Tittel på oppgaven: Regnskapsanalyse av Espira Veldetun barnehage AS

Navn:	Kandidat. nr.	År/Termin:
Trine Askeland	49	2010/6
Eli Hestvik	4	2010/6
Kari Haugland	22	2010/6

Kull: 2007

Dato: 18. mai 2010 Signatur: